CELJSKI tednik

C E L J E
1. AVGUSTA 1958
L. IX. ŠTEV. 30
CENA 15 DIN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA OKRAJA

S seje zbora proizvajalcev OLO Celje

Važne naloge pred občinskimi zbori proizvajalcev in delavskimi sveti

Poročali smo že, da se je pred dnevi sestal okrajni zbor proizvajalcev. Na seji, ki jo je vodil predsednik zbora inž. **Vojo Djinovski,** sta bila poleg odbornikov navzoča tudi predsednik OO SZDL **Franc Simonič** in predsednik OLO **Riko Jerman.** Kljub temu, da je bila seja zelo važna, moramo ugotoviti nič kaj razveseljivo dejstvo, da je manjkalo kar 35 % odbornikov. Razveseljivo pa je, da so odborniki kritično analizirali gospodarsko stanje v okraju ter po plodni, čeprav ne preveč množični razpravi sprejeli nekaj zelo pomembnih sklepov, ki bodo v pomoč občinskim zborom proizvajalcev ter delavskim svetom pri njihovem odgovornem delu.

Ker smo o ugotovitvah okrajne finančne inšpekcije, ki je pregledala številne zaključne račune gospodarskih organizacij za leto 1957, že pisali, navajamo le nekaj važnejših sklepov s te seje.

Odborniki so v svojih sklepih priporočali občinskim zborom proizvajalcev, da preko organov delavskega samoupravljanja vplivajo, da se bodo materialne evidence gospodarskih organizacij, predvsem pa v srednjih in manjših, izboljšale ter da bodo letne inventure opravljene kvalitetno. Organi delavskega samoupravljanja naj bi z večjo odgovornostjo pretresli pokazatelje inventur (viške in manjke) ter zahtevali od upravnih organov podjetij podrobnejše analize.

Organi delavskega samoupravljanja naj bi skrbneje spremljali evidenco osnovnih sredstev, nepotrebna osnovna sredstva pa naj bi na zakonit način izločili iz gospodarskih organizacij. Predvsem pa bodo morali zaostriti odnos do čuvanja osnovnih sredstev.

Občinski zbori proizvajalcev naj tudi opozore gospodarske organizacije na nujnost izdelave perspektivnih načrtov trošenja amortizacijskih sredstev, ker praksa kaže, da ponekod še vedno trošijo ta sredstva nenačrtno in v mnogih primerih nesmotrno. Do izraza naj bi v bodoče prišlo tudi kooperativno trošenje amortizacijskih sredstev.

Okrajni zbor proizvajalcev opozarja organe delavskega samoupravljanja tudi na blagajniško poslovanje, ki je v marsikaterem podjetju še več ali manj nezadovoljivo in ni v skladu s finančnimi predpisi. Delavski sveti naj bi bolj bdeli nad delom blagajnikov, skladiščnikov in sploh ljudi, katerim so zaupana materialna sredstva. Preveriti bi bilo treba njihovo poštenost, sposobnost ter njihova prejšnja službovanja.

Občinski zbori proizvajalcev naj priporoče organom samoupravljanja v podjetjih, da izboljšajo analize materialnih stroškov. Kajti struktura lastne cene kaže, da materialni in režijski stroški rastejo iz leta v leto v večjem nesorazmerju napram ostalim elementom in napram celotnemu dohodku. Vzroki za to so subjektivni in objektivni, o njih pa so doslej delavski sveti na splošno premalo razpravljali. Tudi konstruktivnih ukrepov teh organov v tem pogledu ni bilo zaslediti. Delavski sveti naj bi že med letom analizirali stanje ter se pri tem posluževali predvsem pokazateljev obratovnih knjigovodstev. Zato naj bi v vseh podjetjih vpeljali kvalitetna obratovna knjigovodstva, iz katerih bi bili razvidni pokazatelji gibanja produktivnosti.

Splošna je ugotovitev, da se reprezentančni in reklamni stroški ne uporabljajo dovolj preudarno. Zato zbor proizvajalcev priporoča organom samoupravljanja, da se ta sredstva trošijo bolj smotrno in z večjim čutom odgovornosti.

Glede osebnih dohodkov in tarifne politike so v gospodarskih organizacijah razna nesoglasja in nepravilnosti. Stanje bi se bistveno popravilo, če bi analitično oceno delovnih mest v podjetjih pravilno izvršili in če bi bila analitična ocena dejanski odraz prilik v podjetju, ne pa odraz osebnih ambicij ali skupin v podjetju. Razen tega so še neizkoriščene po podjetjih precejšnje možnosti normiranega dela. Premalo odgovorna pa je tudi skrb za varnost delavcev, saj so pogosti primeri, da podjetja ne trošijo smotrno sredstev v ta namen. Zato naj bi občinski zbori proizvajalcev prav tem vprašanjem posvetili vso pozornost in z vso doslednostjo zahtevali izboljšanje teh prilik v gospodarskih organizacijah.

Končno je analiza zaključnih računov pokazala, da delavski sveti še ne obravnavajo dovolj skrbno letnih zaključnih računov. Od svojih organov bi morali predvsem zahtevati, da bodo analize zaključnih računov razumljive tako, da bodo imeli organi samoupravljanja preko njih vpogled v ekonomsko problematiko podjetja. -ma-

Edvard Kardelj o problemu obrti

Obrt zaostaja za potrebami družbe

Pred dnevi je bila v Ljubljani redna letna skupščina Zveze obrtnih zbornic Jugoslavije, katere so se udeležili tudi podpredsednik ZIS EDVARD KARDELJ, predsednik in podpredsednik izvršnega sveta LRS BORIS KRAIGHER ter VIKTOR AVBELJ.

Na skupščini je govoril tudi tovariš Edvard Kardelj. Uvodoma je poudaril med drugim, da je obrtništvo v povojnem obdobju zaradi preusmeritve našega gospodarskega razvoja na ključne probleme zaostajalo za nekaterimi drugimi gospodarskimi panogami, kljub temu, da je družba dajala določena sredstva za razvoj te gospodarske panoge. To je bilo mnogo premalo glede na potrebe naše družbe.

Razen tega, je dejal tov. Kardelj, naši ljudski odbori, ki bi morali biti predvsem odgovorni za razvoj obrti, na splošno niso imeli zmerom dovolj razumevanja za razvijanje obrtniške zmogljivosti. Vodilni ljudje v naših ljudskih odborih so zelo pogosto in še sedaj pogosto podcenjujejo probleme izgradnje obrtniške zmogljivosti. Takšno gledišče je pripomoglo, da smo investirali v obrt manj, kakor bi lahko investirali.

Odgovorni tovariši v občinah pozabljajo, da so prav mala uslužnostna podjetja za storitve obrtnega tipa dostikrat tudi prvi korak k industriji. Čeprav je vse to očitno, vendar drži, da sta usmeritev in pobuda ljudskih odborov za hitrejšo izgradnjo omrežja sodobnih

(Nadaljevanje na 3. strani)

PREDSEDNIK OLO CELJE RIKO JERMAN NA ZBORU PROIZVAJALCEV:

Skrb za realizacijo plana in dvig proizvodnosti

Na zadnji seji okrajnega zbora proizvajalcev, ki je bila pred dnevi, je posegel v razpravo tudi predsednik OLO Celje tov. **Riko Jerman.** Govoril je predvsem o nalogah v zvezi z izpolnitvijo letnega družbenega plana, o investicijski politiki, o izvozu ter o nalogah organov samoupravljanja v podjetjih in občinskih zborov proizvajalcev, da bi dosegli na teh področjih čim boljše rezultate.

Ko je govoril o petletnem perspektivnem načrtu in investicijski politiki, je poudaril, **da bi morale gospodarske organizacije skrbno sestaviti perspektivni plan podjetja in način trošenja investicijskih sredstev.** Vsak investicijski razvojni program pa naj bi vidiral tudi okrajni zavod za planiranje.

Nato je predsednik govoril o izpolnjevanju proizvodnega plana v prvem polletju letošnjega leta. **Letošnji družbeni plan je dokaj napet, saj predvideva večji družbeni proizvod kot lani in bo treba zastaviti vse sile za njegovo realizacijo. To predvsem še zaradi tega, ker po podatkih, ki so sicer še nepreverjeni in niso dokončni, kaže, da je izvršitev plana deloma v nevarnosti, kajti v prvem polletju znaša povečanje količinske proizvodnje komaj 3,8% namesto 9,5% napram stanju v lanskem letu kot predvideva letošnji družbeni plan. Zato bodo morale gospodarske organizacije v drugem polletju zastaviti vse sile, da bodo nadoknadile zamujeno in dosegle planske naloge.**

Po industrijskih panogah je barvasta metalurgija ter lesna in usnjarska industrija v skladu s planskimi nalogami, vse druge industrijske panoge pa so pod planom, zlasti elektroindustrija.

Zaloge so dokaj normalne in se gospodarjenje giblje v skladu s predvidevanji družbenega plana. Zaloge ponekod celo naraščajo, kar se da sklepati, da je založenost trga boljša kot lani. Negativno pa moramo ocenjevati naraščanje zalog premoga, saj so zaloge znatno večje kot lani v istem razdobju. Precejšnje zaloge ima tudi Železarna Štore in Cinkarna, vendar pa to povečanje zalog ne pomeni večje bojazni. V kemični industriji je stanje dokaj normalno, le Kemična industrija v Mozirju ima za 34% večje zaloge kot lani v istem razdobju. Večje zaloge so tudi v tekstilni industriji.

V prvem polletju letošnjega leta je padla tudi proizvodnost, ki jo bo treba dvigniti. Lani se je v primerjavi s predlanskim letom sklad časa izboljšal, letos v prvem polletju pa se je to stanje poslabšalo. **Temu je vzrok predvsem velik dotok nove delovne sile, saj je bilo v tem času zaposleno več nove delovne sile kot predvideva letni plan za vse leto.** Dejstvo je, da ure po času rastejo, ure po učinku pa padajo, namesto da bi bilo ravno narobe. **Zato bodo morali delavski sveti zaostriti vprašanje organizacije dela in pospešiti delo po učinku. Ta skrb mora biti stalna.**

Nato je tovariš Jerman govoril tudi o izvozu, ki predstavlja eno najvažnejših gospodarskih nalog. Lani so podjetja iz celjskega okraja izvozila za 8 milijard in 125 milijonov din blaga, **letos pa preddvideva plan izvoz blaga v vrednosti 9 milijard din. Doslej je realizirano le okoli 3 milijarde ali 31,3% plana.** Dokaj slabo je plan izvoza realizirala kemična in kovinska industrija, medtem ko je tekstilna industrija realizirala plan s 36,8%, gozdarstvo s 46% in kmetijstvo z 81%. **Tudi tu bodo morala izvozna podjetja storiti vse, kar je v njihovih močeh, da se bo stanje izvoza izboljšalo.**

Na kraju je tovariš predsednik izrazil mnenje, da je okrajnemu zboru proizvajalcev težko dajati konkretne in podrobne analize za vsako podjetje posebej in prav **zato bi morali občinski zbori proizvajalcev bolj konkretno analizirati delo v podjetjih in tudi pravočasno ukrepati. Odborniki pa naj bi se obračali na okrajni ljudski odbor tudi s pismenimi sugestijami in vprašanji, da bi se razčistila nejasna stališča in da bi bili tudi na ta način čim bolj povezani s problematiko občin in okraja.** -ma-

Odvzeli bodo zemljo vsem tistim, ki jo zanemarjajo

V soboto sta oba zbora Občinskega ljudskega odbora Šentjur pri Celju sprejela načrt 5-letnega gospodarskega razvoja občine. O načrtu so pred zasedanjem razpravljali na zborih volivcev, tako da sta ga zbora po živahni in plodni razpravi v celoti sprejela.

Načrt temelji na dosedanjih dosežkih in upošteva vse pogoje in razvojne možnosti. Tako predvideva, da se bo skupna družbena proizvodnja povečala vsako leto za 24,5 %, narodni dohodek pa za 25 %. V primerjavi z letom 1956 se bo obseg industrijske proizvodnje povečal do leta 1961 za 364 %, ali vsako leto za povprečno 46,8 %. To bodo dosegli s popolno reorganizacijo kovinske industrije, z novimi proizvodnimi zmogljivostmi in s spremembo strukture izdelkov lesne industrije. Kmetijsko proizvodnjo bodo v istem času povečali za 70,9 %, ali vsako leto za povprečno 14,3 %. Načrt podrobno nakazuje smernice za izpolnitev te naloge. Predvsem poudarja povečanje storilnosti na enega kmetijskega proizvajalca in delavca, blagovno proizvodnjo za trg, sodelovanje med proizvajalci in zadrugo, preusmeritev proizvodnje podnebnim razmeram ter gospodarskim potrebam in specializacijo proizvodnje.

Načrt podrobno obravnava vlaganje sredstev za dvig življenjske ravni in predvideva v zvezi s predvidenim povečanjem industrijske in kmetijske proizvodnje, da se bo osebna potrošnja povečala vsako leto za povprečno 20 %.

Odborniki so ob sprejemanju načrta sklenili, da se bodo zavzemali za izpolnitev vseh nalog. Spričo velikih nalog v kmetijstvu pa se bodo za izvedbo morali zavzeti vsi prebivalci. V zvezi s tem so odborniki zahtevali, da ljudski odbor — v skladu z novim zakonom — odvzame zemljo vsem tistim, ki jo zanemarjajo in s tem povročajo škodo vsej skupnosti. Doslej je ljudski odbor odvzel zemljo za dobo enega leta že v dveh primerih.

V kolikor so posamezni odborniki podvomili v predvideno povečanje kmetijske proizvodnje, so to utemeljevali s pomanjkanjem delovne sile na vasi. Vendar so načrt v celoti sprejeli spričo uvajanja strojne obdelave zemlje in prepričanja, da bo boljše kmetovanje pritegnilo mlajši rod in da ne bo uhajal s kmetij.

ŽETEV JE KONČANA

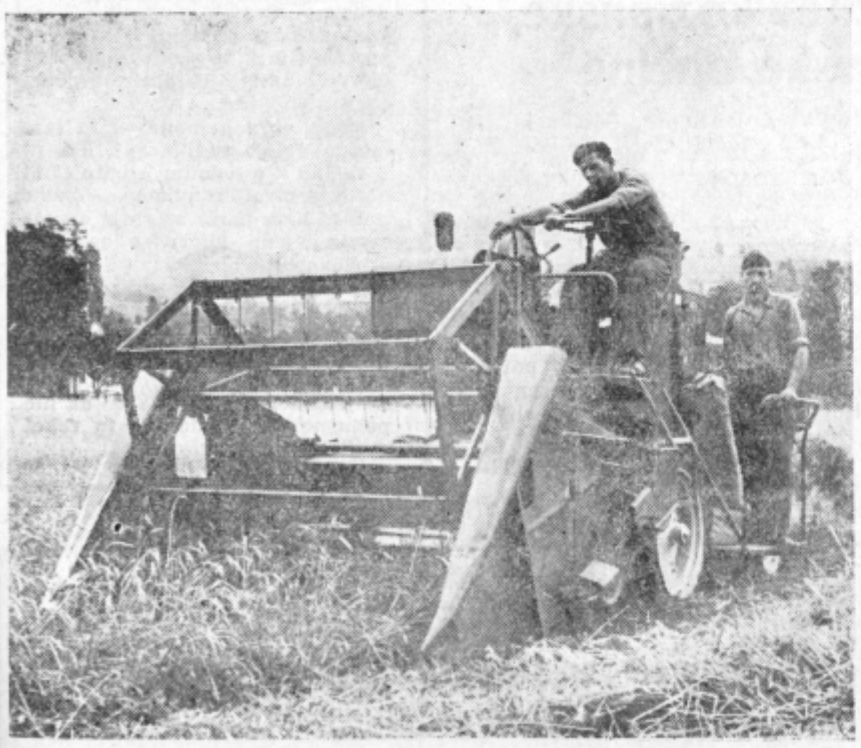

Zlato klasje je požeto. Le malokje še najdemo ostanke žitnih njiv, kjer žetve še niso opravili. V konjiški občini je večji del žetve opravil kombajn, toda o tem berite reportažo na peti strani...

Mozirje pripravlja osnutke perspektivnega načrta

Priprave za izdelavo občinskega perspektivnega plana občine Mozirje so v polnem teku. Pri izdelavi plana bodo posvetili posebno skrb kmetijstvu, saj je področje občine pretežno kmetijsko. Zato so k izdelavi plana pritegnili tudi vse KZ in Poslovno zvezo Mozirje.

Z veliko skrbjo in vestnostjo obravnavajo tudi poglavje lesne industrije, ker le-ta že zdaj predstavlja glavno panogo industrije v občini. Pogoji za razvoj lesne industrije so zelo ugodni, ker ima področje bogato surovinsko bazo.

Da bi bil perspektivni plan čimbolj realen, je občina pritegnila k sodelovanju tudi lokalne faktorje. Ko bo izdelan osnutek perspektivnega plana, ga bodo predložili v razpravo še zborom volivcev.

Zopet veselo presenečenje

ob vrnitvi mladinskih delovnih brigad

V torek ponoči sta se z Dolenjske vrnili celjski mladinski delovni brigadi in to srednješolska brigada »Cvetke Jerinove«, ki je na akciji prebila mesec dni in mladinska brigada »Tončke Čečeve«, ki je bila na gradnji avtoceste dva meseca.

Kot prva celjska delovna brigada, sta nas ti dve brigadi prijetno presenetili. Brigada, ki je nosila ime junakinje »Tončke Čečeve« se je vrnila petkrat udarna in dvakrat pohvaljena. Med 84 brigadirji je 18 udarnikov.

Srednješolska brigada, ki je po fizičnem sestavu bila med najšibkejšimi, je prinesla na svoji zastavi napis trikrat udarne brigade. To je za brigado brez dvoma velik uspeh.

Zanimivo je, da je bila brigada »Tončke Čečeve« pred tednom dni šele trikrat udarna in dvakrat pohvaljena, brigada »Cvetke Jerinove«, pa komaj enkrat udarna. Tako že v isti številki lahko popravimo podatke v reportaži na 6. strani, ki je nastala pred tednom dni.

Po vrnitvi v Celje so brigadirji priredili zaključno zborovanje pri stadionu »Borisa Kidriča«, kjer so se poslovili, še prej pa so nekateri med njimi položili zaključni izpit traktorskega tečaja, vrsto brigadirk in brigadirjev pa so prav tako v Celju sprejeli v Zvezo komunistov.

pogled po svetu

Pretekli teden smo nehali z Dullesom, torej pričnimo z njim in njegovim »preračunanim tveganjem«, ki je na Srednjem vzhodu pritiralo stvar na rob vojne. Politika, ki jo pelje ves čas po vojni, je vsa pod vplivom protikomunistične histerije. Ta histerija onemogoča miren, objektiven pogled in presojo tudi takih pojavov, kakršen je arabski nacionalizem, katerega je nedavno v polemičnem tonu Naser primerjal z revolucijo v Ameriki, ko so se Američani osvobodili britanskega imperializma in razglasili ista načela, kakršna so proglasili pred kratkim Iračani.

Toda danes se Amerika, je nadaljeval Naser, odpoveduje tem načelom. Nobene razlike ni med njihovo in našo revolucijo. Mi danes poskušamo uresničiti tisto, kar so oni napravili v 18. stoletju, skušamo zvišati svojo življenjsko raven. Kako nas morejo ovirati v tistem, kar so napravili sami?

Njegovo prepričanje, da bodo nekoč svobodne vse arabske dežele, ki še niso, pa tudi Libanon in Jordanija, je tako globoko utemeljeno v sodobni stvarnosti, da z njim računajo tudi pametni Američani, ki ne vidijo v vsem, kar Ameriki ni po volji, rdečega bavbava, kakor jim ga slika najreakcionarnejša macharthyjevska in vatikansko jezuitska bramba kapitalističnih mogotcev, »srečnih lastnikov« večine zemeljskega bogastva.

Eden takih Američanov, Walter Lippmann, je po zadnjih dogodkih na Srednjem vzhodu napisal nekaj misli, ki jih navedimo zato, da potrdimo tudi naše stališče, ki smo ga zavzeli do situacije na Srednjem vzhodu. To stališče ima mnogo pristašev, kajti, ponovimo, so stvari na svetu, ki se ne dajo kupiti, čeprav so naprodaj, so stvari, ki se ne dajo premagati z orožjem.

Lippmann pravi, da je po okupaciji libanonskih ceder prišlo do nekakšnega vojaškega zastoja na Srednjem vzhodu. Ta odmor pa je začasen in zelo negotov, kajti z vojaškimi sredstvi ne bo mogoče ohraniti status quo. Res je, da Zahod ne bo izvedel protirevolucije v Iraku in ne bo dovolil niti Jordaniji niti Turčiji, da vkorakata v Bagdad. Tu morajo nastopiti diplomati, kajti nove iraške vlade niso postavili sovjetski agenti, marveč domoljubni oficirji. Ni je domače sile v Iraku, ki bi vzpostavila Zahodu prijazen režim. Ni zahodnega orožja, ki bi moglo obvladati arabsko nacionalistično gibanje. Ta resnica velja tudi za Libanon. Državljanska vojna se mora končati, nova libanonska država pa mora dobiti zaščito. Ameriška pehota ne sme podpirati Samuna, če ga Arabci ne marajo.

Lippmann očita ameriški politiki, da ni življenjska in zato jalova. Zato tudi ameriška mornarica v Libanonu ne bo prav nič koristnega napravila. Zato predlaga nevtralizacijo Libanona, ki bi utegnila biti začetek rešitve problemov Srednjega vzhoda, če seveda ne mislimo, da bi te probleme utegnila razvozlati res samo vojna, brezpogojna, neomejena, svetovna, uničevalna. Nevtralizacija bi pomenila priznanje, da Naser in SZ na Srednjem vzhodu nekaj pomenita, obenem pa, da se Zahod s tem hoče sprijazniti. To ne bi bil München, kajti Naser ni Hitler. Hitler je imel do zob oboroženo napadalno armado, s katero je grozil vsemu svetu. Amerika ne sme gledati vse pojave v luči Münchena, Jalte, Pearl Harbourja, kajti če gleda tako, jih nikoli ne vidi takšnih, kakršni so.

Kaže pa, da so vplivni voditelji ameriške politike močno pod pritiskom tiste iluzije, ob kateri sta se postarala Hoower in Churchill, ki sta pred 30 leti sklenila »živeti« zato, da spravita socializem s sveta. To se vidi tudi iz nekaterih dogodkov preteklega tedna. Hruščevljev poziv na sestanek najvišjih ni bil sprejet tako, kakor bi pričakovali. Premaknili bi ga radi v Varnostni svet, kjer ima SZ avtomatično manjšino. SZ se s sestankom v Varnostnem svetu na najvišji ravni sicer strinja, vendar ima svoje pripombe. Oborožene intervencije v Libanonu ni mogoče z ničemer opravičiti, to je jasno. Narekoval jo je imperialistični občutek za »pošteno pridobljeno lastnino«, za »svobodno gospodarjenje«, svobodno toliko časa, dokler ves profit odteka v trezorje svetovnih koncernov.

Kljub nekaterim nesoglasjem v taboru NATO pakta drži to za vse, ki stoje na onem bregu, bregu lastnikov in bogataševv.

T. O.

Miroljubne sile v vlogi varnostnega ventila

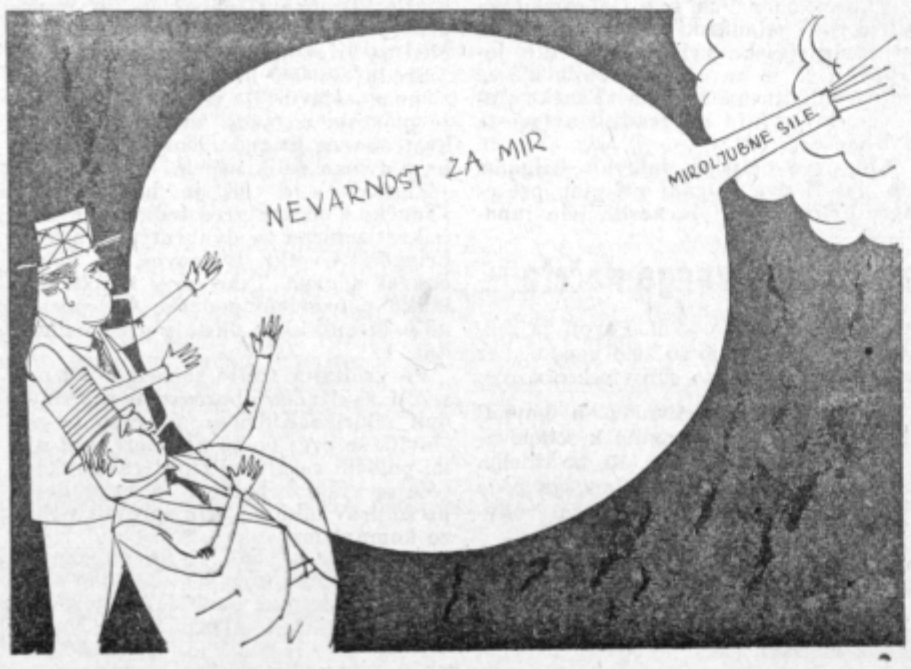

S stanovanjskimi skupnostmi morajo zaživeti tudi potrošniški sveti

Na teritoriju celjske občine je bilo doslej ustanovljenih 7 potrošniških svetov. Le-ti so tako »rahlo dihali«, da njihovega življenja skoro da ni bilo občutiti. Pohvalili bi lahko kvečjemu delo potrošniškega sveta v Štorah, ki se je zelo zanimal za solidnost poslovanja pri mesnicah, pekarnah, mlekarnah ter pri postrežbi v »Livarju« in »Plavžu«. Ostali potrošniški sveti v mestu pa so manj ali pa nič delali. V manjši meri je še sodeloval potrošniški svet, ki je bil določen za mesnice. Seveda pa se je le-ta največ sukal okrog reševanja problemov investicijskih sredstev in ker teh ni bilo, je delo potrošniškega sveta čez noč zamrlo.

Morda je bilo pri nas od vsega početka premalo razčiščeno vprašanje, kakšne kompetence naj bi imeli potrošniški sveti. Obstajalo je namreč napačno naziranje, da se v kalkulacijske posle potrošniški sveti ne smejo vmešavati in da te kompetence pripadajo predvsem organom delavskega upravljanja. Potem pa se potrošniški sveti, kajpak, v svojem delu niso znašli, prave vzpodbude in podpore tudi ni bilo od nikoder in so tako reševali v glavnem samo drobna, večkrat tudi povsem brezpomembna vprašanja.

Istočasno s pripravami za ustanavljanje stanovanjskih skupnosti pa se je v naši občini začelo tudi intenzivnejše razpravljanje o vlogi potrošniških svetov. Tako je oddelek za gospodarstvo, skupno s komisijo za družbeno upravljanje pri okrajnem odboru SZDL še enkrat preštudiral stara pravila in jih prilagodil potrebam ter novim nalogam potrošniških svetov. Izpolnjen program o nalogah in kompetencah potrošniških svetov je v celoti izdelan in nakazuje široko polje udejstvovanja potrošniških svetov. Zdaj samo še čakajo na formiranje stanovanjskih skupnosti, ker bo z njo izšla tudi odločba o imenovanju potrošniškega sveta. Po zgoraj omenjenem programu bodo potrošniški sveti lahko uspešno delali, ker bodo v podrobnosti seznanjeni z nalogami svojega dela.

To pot je pristojni forum posvetil vso pozornost tudi kvalifikacijskemu sestavu potrošniških svetov, ker so izkušnje pokazale, da ta sestav marsikod pri obstoječih potrošniških svetih ni odgovarjal in za to tudi ni bilo mogoče pričakovati uspešnega dela potrošniškega sveta. Doslej so bili v potrošniških svetih večji del stari upokojenci in gospodinje. Le-ti dostikrat niso razumeli frazarjenja raznih upravnikov in poslovodij in so se verjetno tudi pustili vplivati, da potrošniški svet pri tem ali onem vprašanju nima kaj ukrepati. V glavnem taki člani potrošniških svetov pač niso razumeli svojih nalog, postajali so vrstoma malodušni in tako so taki potrošniški sveti enostavno zamrli.

Pa še nekaj je bilo krivo: ponekod so imeli dober kvalifikacijski sestav potrošniških svetov, delo pa kljub temu ni zaživelo. Kot primer lahko navajamo Dolgo polje, kjer je bil v potrošniškem svetu tudi finančni inšpektor, ki bi brez dvoma lahko mnogo vplival na uspešno poslovanje trgovine. Toda ta potrošniški svet, ko je bil ustanovljen, se sploh ni konstituiral. Krivili bi lahko terensko organizacijo SZDL, ki je bila premalo močna in ni prav nič pokrenila, da bi potrošniški svet zaživel.

To naj nam bo v bodoče dobra izkušnja in opozorilo, da morajo terenske organizacije SZDL in same stanovanjske skupnosti biti nad vse budne nad delovanjem potrošniških svetov. Prav tako pa bodo v bodoče tudi zbori volivcev morali budno spremljati delo potrošniških svetov.

Izgleda, da smo na negativnih straneh dosedanjega delovanja potrošniških svetov dobili dovolj dragocenih izkušenj, da smo lahko napake odpravili in da bodo novi potrošniški sveti v novih stanovanjskih skupnostih uspešnejše in častnejše odigrali svojo vlogo.

Sodelovanje potrošnikov pri razdelitvi dohodka trgovskih organizacij

Pred meseci je bil v Ur. listu FLRJ objavljen odlok o sodelovanju potrošnikov v dohodku gospodarskih organizacij. Okrajna trgovinska zbornica v Celju je kmalu zatem razpravljala o tem z zastopniki celjskih trgovskih podjetij, nedavno pa je upravni odbor zbornice to vprašanje obširno obravnaval tudi na svoji redni seji. Govorili so predvsem o pogojih, kdaj bo potrošnik deležen dobička, o odstotku dobička, načinu ugotavljanja kupnih zneskov potrošnikov ter načinu evidence o deležu pri dobičku, ki bi ga prejeli potrošniki.

Sicer so bila po teh vprašanjih pri diskutantih precej deljena mnenja, vendar je dokaj burna razprava končno rodila predlog, da bi celjska trgovska podjetja le skušala osvojiti to novost, ki bi koristila potrošniku, trgovini in skupnosti.

Glede pogoja, kdaj ima potrošnik pravico soudeležbe na dobičku, je od članov upravnega odbora nekdo predlagal, da bi za tekstilno stroko veljal letni nakup za 10.000 din, v špecerijski trgovini pa 5000 din. Glede evidence so navzoči predlagali, da bi bilo najbolj primerno, če bi trgovine imele tiskane bloke. Blok od 300, odnosno 500 dinarjev naprej bi služil kot evidenca za ristorno. Blokov z manjšimi zneski ne bi upoštevali. Kakšen odstotni del se bo potrošniku plačal od letnega nakupa, se podjetja še niso zedinila (verjetno ½ do 1 %). Glede obračunavanja pa so bili nekateri mnenja, da bo precej komplicirano in bo zahtevalo mnogo ljudi. Toda treba bo najti tako organizacijo dela, ki bo zahtevala najmanj truda in bo najmanj komplicirana.

Sodelovanje potrošnikov pri dobičku je bilo predvideno že v letu 1955 in letošnji predpis ponovno opozarja na to koristno zamisel. Opaža pa se, da trgovine pristopajo k temu ukrepu z neko skepso. Lansko leto so se temu izognile verjetno iz bojazni za zmanjšanje dela dohodka, ki bi se smel uporabiti za plače, letos pa se boje, da bo sredstev celo za najnujnejšo reprodukcijo v trgovini primanjkovalo. Vendar je za letos ta bojazen neutemeljena, ker je zakonodajalec prav zaradi tega dovolil obračunavanje dela dohodka za potrošnike p r e d obdavčenjem. Torej se bo lahko ta del obravnaval slično kot materialni strošek. Ta ukrep naj bi dal vzpodbudo za skorajšno uvedbo sodelovanja potrošnikov pri razdelitvi dobička.

Ni moč zanikati, da je uvedba sodelovanja potrošnikov pri razdelitvi dobička koristna tako iz družbeno-političnega, kot iz ekonomskega stališča. Potrošniški sveti bi bili kot izvoljeni organi potrošnikov pri upravljanju posameznih podjetij vsekakor bolj zainteresirani. S tem bi dali močno oporo začetkom družbenega upravljanja v trgovini. Ekonomski činitelj pa je tudi tesno povezan z družbeno političnim, saj bi potrošniški sveti, ki bi res tesno sodelovali z delovnimi kolektivi, spoznali potrebe trgovine in se v imenu potrošnikov gotovo radi odpovedali delu dohodka, ki bi jim pripadal in ga namenili trgovini za zboljšanje opreme. Če predvidevamo, da bi potrošniški sveti upravičene potrebe trgovin uvideli in se odpovedali dohodku, ki jim pripada, delno ali pa v celoti, bi bile trgovine oproščene prispevka iz dohodka na sredstva za opremo, ki se bodo formirala na tak način.

Trgovina, ki bo uvedla soudeležbo potrošnikov na dohodku, bo prav gotovo imela večji promet kot trgovina, ki tega ne bo uvedla. Povsem razumljivo je, da bodo potrošniki raje kupovali v trgovini, kjer bodo lahko pričakovali ristorno, pa če bi bil še tako malenkosten.

PRI »VOLNI« IN »CENTRU« BODO PRVI PREIZKUSILI

Predlog Okrajne trgovinske zbonice, da naj uvedejo udeležbo potrošnikov pri dobičku, sta s polnim razumevanjem sprejeli predvsem trgovsko podjetje »Volna« in špecerija »Center«. Pri »Volni« je takoj o predlogu razpravljal delavski svet in ga tudi brez nadaljnjega osvojil. V tem podjetju so nam še povedali, da se jim zdi uvedba ristorna zelo koristna, tako za potrošnike, kot za trgovino samo. Mnenja pa so, da je predpogoj za realizacijo te zamisli *utrditev potrošniških svetov*. V Celju v tem pogledu kar ne moremo naprej in že kaki 2 leti ustanavljamo potrošniške svete. Kjer smo to uspeli, so večidel le na papirju in o vidnejših uspehih njihovega delovanja skoro nikjer ne moremo govoriti. Pri izbiri članov v potrošniške svete — pravijo pri »Volni« — bi morali biti volivci nadvse kritični in zbrati razumne ljudi s široko razgledanostjo. Ravno pri soudeležbi potrošnikov na dobičku trgovine bi lahko potrošniški sveti napravili mnogo koristnega. Treba bo vzpodbud, treba bo pojasnjevanj, saj 5 promil (kot so se odločili pri »Volni«) za potrošnika ne bo pomenilo dosti in se mu bo gotovo rad odpovedal na račun večjih koristi. »Volna« računa, da bi lahko s tem denarjem za okoliš svojih potrošnikov uredili bodisi krpalnico, moderno pralnico, otroško igrišče in drugo, del dobička pa bi seveda uporabili tudi za zboljšanje opreme v trgovini, za povečanje zalog in morebitno razširitev lokala, od česar bi spet imeli koristi predvsem potrošniki.

Po zgledu »Volne« in »Centra« bodo prej ko slej morala iti tudi druga podjetja, če bodo hotela ostati konkurenčna.

Priprave za združitev kozjanske, rogaške in šmarske občine

Pred dnevi so se sestali v Kozjem predstavniki občinskih političnih forumov iz Kozjega, Rogaške Slatine in Šmarja. Razpravljali so o združitvi vseh treh občin v eno močno, kar je v skladu z nadaljnjo krepitvijo komunalnega sistema.

O koristnosti združitve teh razmeroma šibkih občin je govoril na sestanku predsednik OO SZDL v Celju tov. **Franc Simonič**, kar je še s številkami ekonomsko podkrepil predsednik OLO Celje tov. **Riko Jerman**, nakar so se navzoči strinjali z združitvijo, saj bo močna občina prav gotovo bolj uspešno izvajala gospodarske naloge v korist razvoja tega področja, kar bo vplivalo na zboljšanje družbenega standarda tamkajšnjih ljudi. Kje bo sedež občine, zaenkrat še ni določeno, ker bodo to vprašanje ob priliki razprav o združitvi prepustili volivcem, da tudi oni povedo svoje mnenje.

Na sestanku so izvolili 35-članski iniciativni odbor SZDL, za predsednika pa Joška Lojena, predsednika kozjanske občine, ter 21-članski komite ZKS, ki ga bo vodil Lojze Libnik, ljudski poslanec in direktor zdravilišča Rogaška Slatina. Ta dva politična foruma bosta koordinirala delo do združitve v treh občinah ter vodila vse priprave za združitev, ki bo, če se bodo volivci z njo strinjali, enkrat v jeseni. Volivci bodo prav gotovo pozdravili to koristno in ekonomsko utemeljeno pobudo, saj vsestranski razvoj je možen le v politično in ekonomsko močni občini.

-ma-

Razvoj družbenega samoupravljanja v komuni

VELIKA AKTIVNOST ODGOVORNIH ORGANOV ZA DVIG DRUŽBENEGA SANDARDA

Intervju z dr. Leonom Gerškovičem, sekretarjem sekretariata za zakonodajo in organizacijo pri ZIS.

— Kakšen je razvoj družbenega samoupravljanja, preko katerega sodeluje veliko število državljanov v delu komune?

— Družbeno samoupravljanje je postalo več ali manj splošno osvojen princip upravljanja z družbenimi posli. Postalo je takorekoč del zavesti naših državljanov. Veliko je primerov, ko državljani sami zahtevajo družbeno upravljanje na področjih, kjer ga še ni bilo, ali pa kjer še ni dovolj razvito. Komune postajajo prav za prav zbirališče raznovrstnih organov družbenega samoupravljanja na svojem področju. Zaradi tega lahko danes trdimo, da je družbeno upravljanje postalo osnova naših družbeno-političnih odnosov. Seveda to še zdaleka ne pomeni, da se je družbeno upravljanje že povsod ukoreninilo ter da so državljani na vseh področjih zares vzeli stvari v svoje roke. Te slabosti pa ne gre pripisovati neizdelanim oblikam upravljanja in pomanjkljivim programom dela. Poleg tega predstavlja problem tudi sposobnost upravljanja. Potrebno bo še dosti časa in vzgoje v šolah in na drugih področjih, da se bodo državljani navadili in usposobili za upravljanje z družbenimi posli.

V ljudeh je še močno ukoreninjeno mnenje, da z družbenimi posli upravlja »država« ter da je nekdo drugi izven komune poklican reševati odnose v komuni. Takšen zastarel nazor, iz katerega izvira nemarnost napram organom družbenega upravljanja in nezadostno zalaganje, je največji sovražnik sistema družbenega upravljanja. Čeprav je družbeno upravljanje postalo osnova našemu političnemu mehanizmu, je nujno potrebno na razne načine usposabljati državljane, da sami upravljajo s posli na svojem področju in da upravljanje postane njihova vsakdanja navada.

— Kaj bi lahko rekli o dosedanjem in bodočem delu komun pri dvigu družbenega standarda?

— Na to vprašanje ni lahko odgovoriti, je rekel dr. Geršković, ker nimamo na razpolago številk. Vendar se mi zdi, da je odgovornost ljudi v komunah, kolikor mi je znano, usmerjena v prvi vrsti v to smer. Danes se je nemogoče pogovarjati s katerim koli funkcionarjem ljudskega odbora o komuni, ki ne bi bil v stanju prikazati vseh problemov življenjskega standarda in naporov, ki se v občinah vlagajo v ta namen.

Komune so napravile veliko več za dvig družbenega standarda, kakor so naši centralni organi evidentirali. So področja, na katerih nimamo neke stalne, usmerjene politike, vendar se komune prav na teh področjih zelo zalagajo, kot n. pr. v zdravstveni službi. Zato je mnenje, da se komune ne brigajo za stanovanja, preskrbo, vzdrževanje šol itd. brez vsake realne osnove. Prav ta dejstva, da so komune na teh področjih že mnogo napravile, so dokaz o zdravih osnovah našega komunalnega sistema. Komune so postale danes že glavni iniciatorji na vseh področjih dviga družbenega standarda.

Razen tega komune tu in tam morda delajo tudi nekaj, kar ni v skladu z osnovnimi smernicami naših centralnih planov. Vendar tudi to kaže na živo težnjo komune in njeno iniciativo za dvig družbenega standarda.

Menim, da so se komune v očeh državljanov v tem pogledu afirmirale, kajti danes je že vsakomur jasno, da se brez občine in izven občine v pogledu dviga življenjskega standarda ne da nič pomembnejšega doseči, je rekel na kraju dr. Geršković.

ODPRT KOZOLEC

14×9 m, z opeko krit, v dobrem stanju, ugodno prodam.

Vprašati v tajništvu Tovarne AERO Celje

TRGOVSKO PODJETJE POTROŠNIK VOJNIK

razpisuje naslednja delovna mesta

2 trgovska pomočnika za Vojnik;

2 trgovska poslovodja za Vojnik;

1 trgovskega pomočnika za Dobrno.

Ponudbe je poslati najkasneje do 15. avgusta 1958.
Priložiti je potrdilo o dosedanji zaposlitvi in odločbo o strokovni izobrazbi.

Mesarska podjetja so resno zaskrbljena

Pred nekaj dnevi smo v našem listu pisali, da bo verjetno v letošnjem poletju ogrožena preskrba z govejim mesom. Nedavni odlok o prepovedi klanja telet izpod 3, odnosno 6 mesecev starosti pa daje slutiti, da bo tudi preskrba s telečjim mesom — vsaj za gotov čas — omejena.

V zvezi z najnovejšimi predpisi in odloki, ki zadevajo preskrbo trga z mesom, je Trgovinska zbornica te dni sklicala sestanek z zastopniki kmetijskih zadrug in mesarskih podjetij, kjer so obravnavali dejansko stanje današnjega trga z mesom ter morebitnen posledice, ki bi jih znale izzvati nove uredbe.

Trenutno pomanjkanje živine (sicer je baje živine dovolj, le živinorejci jo zadržujejo v upanju, da bo večje povpraševanje dvignilo ceno) nikakor ne bo smelo vplivati na porast cen mesu. Prepričani smo lahko, da bodo potrošniki manj kritizirali, če bodo ostali nekaj dni ali tednov brez mesa, kot pa da bi cene mesu poskočile. Seveda bodo mesarska podjetja z ozirom na režijo, ki jo morajo kriti zašla v težkoče in bo zanje pomanjkanje mesa predstavljalo problem. Vendar se bodo nekako že morala znajti, saj to stanje ne bo trajalo dolgo in se bo ponudba zlasti v jeseni povečala.

Zastopniki mesarskih podjetij in KZ so na plenarnem sestanku zlasti mnogo razpravljali o novi uredbi o prepovedi klanja mladih telet. Pripombe raznih diskutantov so bile kar razumljive in tudi utemeljene, vendar od uredbe ne bo mogoče odstopati, predvsem iz razloga, da je pri nas nujno potrebno povečanje proizvodnosti živinoreje. Saj smo v tem pogledu, ne samo v merilu okraja, temveč tudi v merilu republike, šli nazaj.

Zastopniki KZ in mesarskih podjetij so bili mnenja, da 3 mesečno tele na mesu ne bi mnogo pridobilo, za proizvajalca-živinorejca pa daljše krmljenje le predstavlja nemali strošek. Diskutanti so tudi utemeljevali, da je med prodajalci telet mnogo manjših kmetov z mnogočlansko družino, ki komaj čaka, da se iznebi teleta, ker jim mleko pač pomeni dnevno prehrano. Taki mali kmetje — med katerimi so tudi revnejši bajtarji, ki jih kravica v glavnem preživlja — tudi ne bodo imeli sredstev za težka krmila, s katerimi bi morali hraniti mlada teleta do 3, odnosno 6 mesečev.

Spričo doslednega uvajanja čiste pasme — so pripominjali zastopnki KZ — tudi ni priporočljivo, da zadržujemo telice, ne oziraje se na čistokrvnost pasme.

Bojazen, da bo spričo nove uredbe primanjkovalo klavnih telet, so izrazili tudi zastopniki tistih mesarskih podjetij, ki so pogodbeno vezana redno oddajati določene količine telečjega mesa raznim ustanovam, kot so bolnišnice in zdravilišča.

Verjetno ne bo tako hudo, kot si predstavljajo zastopniki mesarskih podjetij, saj je zastopnik OZZ povsem pravilno dejal: **le solidnost mesarskih podjetij bi lahko jamčila, da bo živine dovolj.** Dejstvo je, da klavne živine po hlevih ne primanjkuje. Dejstvo pa je tudi, da kmet tako dolgo ne bo živine rad prodajal po 150, odnosno 120 dinarjev, kolikor časa bo videl v mesnicah tako nesorazmerno visoke razlike med kupno in prodajno ceno.

Da pa bi zdaj tudi kar naenkrat ostali brez telečjega mesa, pa tudi ni bojazni, saj bodo med teleti, ki se pred z uredbo določeno starostjo ne bodo smela klati, tudi taka, ki jih bo lahko veterinar določil za zakol.

Spričo nove uredbe o prepovedi klanja mlajših telet se bodo po vsej verjetnosti na terenu pojavljali — odnosno se že pojavljajo — črni zakoli. Zato pa se priporoča dvakratna budnost inšpekcijskim organom, da bodo s strogimi sankcijami preganjali take primere.

Barikade na celjskih ulicah?

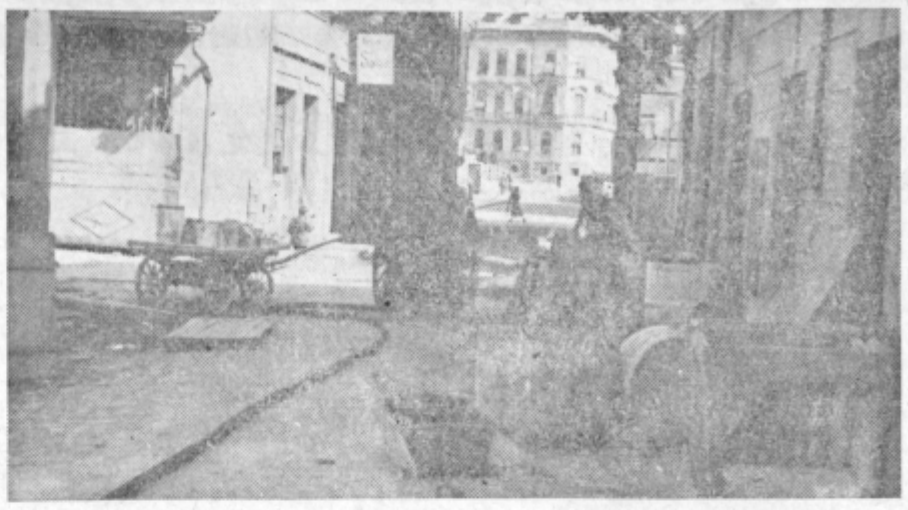

Mar je to repriza pariške komune. Pravzaprav imamo še bližji vzor — Libanon na primer? Takale blokada mestnih ulic sicer nima s puškami in mitraljezi nič skupnega, toda za prometne nesreče je takale barikada kot naročena...

Celjsko železniško vozlišče - gordijski vozel

SEVERNA ŽELEZNIŠKA HARFA V GRADNJI. — KAKO BO S POTJO ZA JOŽEFOV HRIB IN SKALNO KLET? — DNEVNO PREMIKI Z OKOLI 1.300 VAGONI NA MAJHNEM PROSTORU.— NASPROTJA MED PREDPISI IN POGOJI. — NEZADOVOLJNOST IN JEZA NA NAPAČEN NASLOV

Pred kratkim je bila v Celju konferenca, na kateri so razpravljali o problemih celjskega železniškega vozlišča in pregledali vse možnosti postopne ureditve domala neznosnega stanja na celjski železniški postaji.

V čem so težave in kakšni so vzroki, da lahko železniško vozlišče v Celju imenujemo — gordijski vozel. Celotna celjska železniška postaja je grajena za kapacitete mesta, kakršno je bilo pred petdesetimi leti. Če vzamemo za primerjavo samo prirastek v prebivalstvu, ki je naraslo za dvakrat, je že mimo ogromnega povečanja industrije ter s tem v zvezi povečanja blagovnega prometa dovolj jasen vzrok. Poleg tega je zaradi regulacije Savinje odpadla vrsta postajnih tirov, južni odsek pa se je vsled teh del iz dvotirnega spremenil v enotirnega. Tovorni promet železnice ima v Celju okoli 20 kilometrov industrijskih tirov, na njih pa 28 stalnih dostavnih mest. Na celjski postaji sestavljajo garniture za 6 smeri, poleg tega gre skozi postajo ves promet, tudi mednarodni, ki je tudi močno narastel. Kakšna mora biti zmogljivost postaje zgovorno ilustrira dejstvo, da samo savinjska proga rabi dnevno okoli 800 vagonov za prevoz in dostavljanje raznega blaga.

Pravočasen in hiter transport proizvodov je važen del dobrega poslovanja gospodarskih organizacij. Prenapolnjenost postaje pa povzroča pri tem zastoje. Industrija ne more pravočasno odposlati izdelkov, ali pa pravočasno ne dobi surovin. Nastaja nezadovoljnost in jeza. Vse to leti na kolektiv postaje — toda ta naslov je napačen. Na postaji, kjer morajo v takih okoliščinah delati, pridejo navzkriž s predpisi. Predpisi terjajo eno, položaj pa zahteva drugo. Nastajajo nesreče, nastajajo zamude tovornih vlakov, ljudje so mnogo prezaposleni.

S te senčne strani je celjska postaja, kot pravi njen šef, v naši državi menda res edinstvena...

Na omenjeni konferenci so razpravljali o najnujnejših problemih, ki bi jih najhitreje morali rešiti. Predvsem bodo v naslednjem času vsaj za silo povečali število premikalnih tirov. Leti bodo zgrajeni proti severu, nasproti Cinkarne, v širini 9 tirov. Začeli bodo priprave za gradnjo novega skladišča v Čretu, kjer bo tudi prostor za gradnjo lastnih skladišč, ki naj bi jih celjska podjetja zgradila le-tam za svoje potrebe.

Naše mestne bralce bo brez dvoma zanimalo, kaj bo s potjo na Jožefov hrib in Skalno klet. Most čez Voglajno nasproti postaji je bil za vsak prehod zaprt, to pa zato, ker bo pot zasuta zaradi širjenja nasipa. Za prizadete lahko povemo, da bodo še letos zgraditi blizu izliva Voglajne v nekdanjo strugo Savinje podvoz, toda ne za vozila, temveč samo za pešce. Brv pa bo občina prestavila k omenjenemu podvozu, tako da bodo prebivalci tega mestnega predela imeli poleg podvoza pri pošti tudi še to zvezo s Celjem.

c. k.

Besede o dejanjih ali Peking 1958

Med majhno skupino jugoslovanskih študentov, ki so kot štipendisti kitajske vlade pred letom odpotovali v daljno neznano deželo, je tudi Celjan Marjan Krušič, ki nam je poslal tole pismo:

Pred tremi meseci je bilo še vse drugače. Gonja za vrabci je bila v polnem teku. Študentje na naši univerzi takrat še niso vedeli, da jim bodo to leto »odpuščeni« izpiti in jih je bilo zato mogoče podnevi in ponoči opazovati (ponoči z baterijami v rokah) kako »gulijo« skripte in knjige. Z nami, inozemskimi študenti ni bilo nič drugače. Izpiti pred vrati, noge pa v umivalniku...

V umivalniku?

Ne samo to! Ledeno pivo »pri debelemu Čenu« se samo od sebe zaustavlja v grlu in vedno več je tistih, ki okoli polnoči vozijo svojo barko do internata.

Proti vročini ni nobene pomoči... Ponoči... Ponoči vrže človeka iz postelje, da zdrvi pod tuš, pri čemer ne manjka preklinjanja, saj je voda bolj topla kot hladna.

Danes, ko sem na vrat in na nos drvel v menzo, da bi ujel zajtrk, se mi namera ni posrečila. Na univerzitetni prodajni zadrugi me je že od daleč »pozdravila« s plakati prelepljena stena. Na prvi kleči naš predsednik Tito pred ameriško pokveko in prosi dolarjev. Na drugi spet, kako beži pred peresi (kitajskih in drugih »ideologov«). Potem gesla: Uničimo revizionizem itd.!

Prav to je bilo, kar smo pričakovali. »Človek ne jezi se«, bi lahko imenovali to igro, če bi bila igra. Jeze pa ni. Le razočaranje je in pomilovanje...

Pred nekaj dnevi se je od Pekinga poslovil naš prvi veleposlanik, tovariš Vladimir Popović. Kot poslanik tuje države je bil »gost« v »gostoljubni« Kitajski. Kadar tu gost odhaja iz hiše, pa naj bo dober prijatelj ali pa človek, ki ga ne morejo videti, je vedno navada takšna, da ga pospremijo, mu v slovo stisnejo roko in porečejo »adio«, čeravno si pri tem lahko mislijo svoje. Toda Kitajci so se »visoko dvignili« nad konfucijanske zakone. Zato so priredili majhen diplomatski »škandalček« in pri tem pokazali nesmisel za politiko. Na poslovilni večerji in na letališču samem so se od tov. Popovića poslovili le poslaniki nesocialističnih držav. Najvažnejše pa je, da so to napravili Kitajci.

To je le ena scena iz kdo ve kako dolgotrajne komedije, ali bolje tragikomedije... Nekje v »peklu« pa si maneta roke Stalin in Berija, pa morda še kdo tu na zemlji, in čakata, da bi se jih zbralo vsaj za partijo preferansa...

Govor maršala Tita v Labinu je vžgal. Reveži se tresejo od histerije in namesto, da bi se za trenutek pogledali v ogledalo, ga hitijo prikazovati z lastnimi kozlarijami.

In tako popivamo »pri debelem Čenu« pivo, ki nam ne tekne in brandy, ki smrdi kot oni članki v listu »Rdeča zvezda«, ki jo je nadebudni »marksist« Čen Po Ta že kar s prvim člankom povaljal v blato, iz katerega jo bo enkrat (prepričani bodimo) moral spet sam izvleči.

Vsi hite razlagati, kako neznansko vesel je madžarski narod, ker so obsodili na smrt «kontrarevolucionarja« in »revizionista« Nagya. Pri tem se vsi nenehno spotikajo ob jugoslovanske »revizioniste«...

Na vsak način smo postali Jugoslovani tod zelo »popularni«. Najdostojneje je zdaj najbolj spolzko prekleti revizionizem — najbolj nevarno pa je, tega ne storiti.

Soparica je, ki udarja v glavo. Voda v kopališčih je postala zelena mlaka. Riževa stebelca so ozelenela in kličejo po dežju. Rdeči in beli lotosi se skrivajo za velikimi listi. Rikšarji so skrili obrite glave pod stožičaste slamnike...

Kdo misli sedaj na lotose in vrabce?

— Uniči, uniči, uniči! (Jasno je koga in kaj.)

Desettisoče kilometrov od tu pa se zbirajo dan za dnem delavci v svojih tovarnah z jasno perspektivo in imajo z vsakim dnem večje pravice v njih. To so delavski sveti, ki pa jih Kitajci imenujejo truste in koncesije. Nekje med Ljubljano in Zagrebom poje pesem dela na tisoče mladih ljudi. Ob takih mislih se mi stoži. Biti z vsemi v veselju, biti z vsemi v težavah. Biti z vsemi v veselju premaganih težav...

Peking, 29. junija 1958.

Vaš Krušič Marjan

Sonce zrak in voda - raj otrok

Kaj je za mladino, ki ima časa na pretek, bolj vabljivo v teh poletnih mesecih kot kopanje v soncu in življenje na zraku? To se zrcali z njihovih lic. Prizor je bil posnet v kopališču kjer je društvo »Neptun« priredilo plavalni tečaj.

TRGOVSKO PODJETJE »SAVINJSKI MAGAZIN« ŽALEC

SPREJME V SLUŽBO TRGOVSKEGA POMOČNIKA-CO

Pogoji: kvalificiran trgovski delavec mešane stroke.

Pismene ponudbe poslati na upravo podjetja z navedbo sedanje zaposlitve do 15. 8. 1958. — Plača po dogovoru!

Obrt zaostaja za potrebami družbe

(Nadaljevanje s 1. strani)

obrtnih zmogljivosti še zmerom nezadostni, kar vsekakor otežkoča akcijo za izboljšanje stanja na področju obrtništva, zlasti za izgradnjo sodobnega socialističnega obrtništva, ki bi bilo v pomoč državljanom, industriji in drugim gospodarskim panogam.

Sad vsega tega je, da smo na tem področju v marsičem še zmerom odvisni od dobre volje zasebnih obrtnikov. Kakšne pa so razmere v tem oziru, vsi vemo. Tudi kadar gre za poštene, dobro misleče in sposobne obrtnike, morajo v svojem razvoju vendarle slej ali prej nujno priti do meje, ki jih bo ali usmerila na izrazito kapitalistični razvoj ali pa na zastoj.

Ko je govoril o tem, da obrt čedalje bolj zaostaja za naraščujočimi potrebami družbe, je tov. Kardelj poudaril, da si mnogi ljudski odbori premalo prizadevajo razširiti omrežje družbenih obrtnih zmogljivosti. Ko upravičeno omejujemo kapitalistične težnje v obrtništvu, je dejal, smo vendarle premalo storili, da bi z ustreznimi ukrepi pripomogli k razvoju družbenega omrežja obrtnih servisov in delavnic. In prav zato, ker na tej poti nismo več storili, so ostali naši ukrepi za zatiranje špekulantskih in kapitalističnih teženj v privatnem obrtništvu dostikrat samo na pol poti. V takšnih pogojih seveda tudi obrtne zbornice niso mogle razviti tiste pobude, ki je potrebna, da bi tudi na tem sektorju naše gospodarske izgradnje napredovali.

Ko je tovariš Kardelj dalje govoril še o ostalih činiteljih, ki zavirajo uveljavljanje obrtnih zbornic, je zlasti poudaril, da razvoj obrti še dokaj zavira nejasnost koncepcije, po kakšnih poteh naj ustvarjamo sodobno omrežje socialističnih gospodarskih organizacij na področju obrtništva. Pri nas še vedno zadevamo na nazore, da je obrtništvo nerazvita, zaostala gospodarska panoga, ki bo z razvojem industrije izginila in da je torej škoda trošiti sredstva za razvoj obrtništva. Takšni nazori so napačni z vidika perspektive splošnega razvoja. Kajti obrtništvo je zlasti v naši deželi zelo važen činitelj v boju za izboljšanje družbenega standarda in za razvoj vseh tistih komunalnih dejavnosti in organizacij, ki delajo za zadovoljevanje vsakdanjih potreb delovnega človeka, kot n. pr. stanovanjske skupnosti itd.

Tisto, kar nam je potrebno in k čemer moramo težiti, je sodobno veliko obrtništvo, ki zagotavlja določene storitve državljanom na podlagi sodobne tehnike, se pravi obrtništvo, pojmovano ne kot zaostalo ročno delo, marveč kot pomembna gospodarska panoga, je poudaril tov. Kardelj, ko je govoril o potrebah sodobnega obrtništva.

Del svojega govora je tov. Kardelj posvetil potrebi snovanja raznih oblik kooperacije zasebnih obrtnikov s socialističnim sektorjem, ki bi onemogočila razvoj kapitalističnih teženj in zagotovila, da bo tudi na tem gospodarskem področju nosilec razširjene reprodukcije izključno socialistična skupnost. V tej zvezi je med drugim dejal:

Mi nismo za administrativno odpravo zasebnega obrtništva, zlasti pa ne proti svobodnemu delu z osebnim delovnim orodjem. Kot socialistična skupnost pa imamo pred seboj jasno nalogo in cilj, da postopno likvidiramo vse ostanke izkoriščanja tuje delovne sile tudi na področju obrtništva. To pa bomo lahko storili toliko, kolikor se bo krepil socialistični sektor v obrtništvu in kolikor bo sposobnejši, da se spušča v razne oblike kooperacije z individualnimi obrtniki. Samo v tej smeri se lahko v naši deželi razvijajo tudi razne oblike obrtnih zadrug. Te zadruge so koristne in potrebne, lahko pa so samo oblika kooperacije individualnih obrtnikov z našim socialističnim gospodarstvom, oblika, ki zagotavlja socialistično razširjeno reprodukcijo v obrtništvu.

Zato je nujno potrebno, da se naši ljudski odbori, je ob koncu dejal tov. Kardelj, lotijo tega problema sistematično, z jasnim materialnim načrtom in jasno družbeno ekonomsko perspektivo, kar bo omogočilo, da bo akcija vseh socialističnih činiteljev na tem področju predvsem akcija ljudskih odborov, akcija komun, slonela na jasni orientaciji za daljše obdobje.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri podjetju

»ZLATARNA« — CELJE

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. **Kvalificirane IZDELOVALCE verižic II. grupe**
2. **Kvalificirane ZLATARKE III. grupe**
3. **VAJENKO v oddelek za poliranje**
4. **VAJENKO za trgovino Celje**
5. **VAJENCA v oddelek za vkovanje**

Pismene vloge s kratkim življenjepisom in z navedbo šolske izobrazbe ter dosedanjih zaposlitev je vložiti do 15. avgusta 1958 na gornji naslov. Osebni dohodki po tarifnem pravilniku.

Kulturni obzornik

Jože Kroflič

ANA WAMBRECHTSAMER

4. avgusta — 25-letnica smrti

Kljub tragični usodi svojih junakov: Hermana Celjskega, Friderika Celjskega, Veronike Deseniške, vsega rodu veljakov in opričnikov, oprod in žolnirjev, ki jih je Ana opisovala z ljubeznijo in vztrajnostjo, s sovraštvom in pogumom, gledamo pri prebiranju le-teh v njeno skromno srce, njeno notranjo tragiko. Za Celjske grofe je Ana Wambrechtsamer dala sama sebe, menda je bila njihova zadnja žrtev med tolikimi drugimi, ki jih poznamo iz zgodovine in ljudskega izročila. Celjski grofje so jo strli, bojevala se je z njihovo zgodovino v graški študijski knjižnici in ustanovi »Landtaffel« (to je zemljiški knjigi fevdalcev v Grazu), tam si je nakopala bolezen. Po naravi Ana ni bila šibka, a v hladnih prostorih, v katerih je zbirala podatke, je dobila influenco, za njo pljučnico, ki jo je strla.

Ana Vambrechtsamerjeva v otroški dobi...

V javnost je stopila v času, ko ji je telo že razjedala bolezen, vendar vase pogreznjene poti ni poznala. Vedela je, da ji gineva življenje in se je hotela še smejati. A v prsih ji je žgala bolečina, da je zaprla oči. Divje sanje v smrti so jo predramile in vzkliknila je, ko je zagledala in pritisnila na srce prvo tiskano knjigo »Danes grofje celjski in nikdar več«: »Moji otroci!« Knjige, ki jih je napisala, so bili njeni otroci, saj svojih otrok, takih, ki bi ji bili v življenju v podporo, ni imela. pisala o naših ljudeh, a smrt je bila Kako rada bi bila živela, kako rada pisala o naših ljudeh, a smrt je bila hitrejša kakor hrepenenje in si je svojo žrtev zaznamovala: Ana je morala umreti daleč od prelepe Planine, v Grazu, dne 4. avgusta 1933 pri Križankah.

Prenekatero leto je od takrat minilo, za marsikatero bolečino smo se postarali. Vojne grozote so zarezale tudi okrog počivališča pisateljice okrutne poti: izgone, borbe, streljanje, požige... Kako bi bilo takrat plemenito srce Ane v svoji pravičnosti zadrhtelo, kako iztisnilo iz skritega kota ljubezen do naših zavednih ljudi — Planinčanov. Saj je tako rada prihajala iz tujine k njim. In prihitela so pozreta in čebljala dolgo dolgo pod mogočno turško lipo, staro več sto let, ki je vihar še do danes ni razdejal. Vsako leto se razbohoti in šepeta tisto pesem, nerazumljivo, a večno lepo. Pod njo je pisala Ana, zbirala misli in kovala načrte za delo, za ljubezen, za življenje. Bojevala je boj s svojim srcem, in takrat je bila sama. Tega boja ni dokončala, saj ga tudi ni moči razumeti, poročila se je s starim naglušnim gospodom po želji svoje matere, štirideset let starejšim, ki pa je bil svetnik z dobro službo. Še v zakonu je bila bój in se ločila, ko je spoznala mladega oficirja, po rodu Čeha, ki je v prvi svetovni vojni služil v štajerskem deželnem mestu Grazu, kjer je bila Ana poštna uradnica. Ana je hodila v slovensko ljudsko šolo na Planini pri Sevnici, meščansko šolo pa je obiskovala v Celju. Tu je stanovala pri stricu Wambrechtsamerju, krojaču, ki se je pajdašil le z nemčurji. Zato ga Ana ni marala, če je le utegnila, je ušla na Planino med svoja pozreta in svoje fantiče. Prisodili bi ji lahko, da se je raje družila s fanti kakor z dekleti. Imela je mnogo pravih prijateljev na Planini in kdor bi hotel, bi ji lahko rekel, da je bila dvojna natura: moški tip. Bila je vedra, na mah pa se je zatopila v daljavo, zasanjala... Tega ji fantje niso zamerili — morda so jo razumeli. Ali pa je takrat iskala Veroniko Deseniško — njeno usodo in jo primerjala s svojo? Ali je pohitela v Jurklošter, kjer počiva njeno telo? Ali na Žovnek — ne — saj je sama odkrila, da na Žovneku Veronka ni pokopana... Pa je poklicala Šmidovega Lojzeta, Kukovičičevega Feliksa in Rikija, Križmanovega učitelja, Printerjevega Pepija, in zapeli so slovensko pesem, katero je tako rada poslušala. Še za vino je dala, da je bila pesem bolj razborita ali bolj melanholična. Ko je pela, so se ji lasje umikali s čela daleč proti tilniku. Dolge kite so bile bogate in velike oči so bile tistikrat močnejše, kakor trte sokovi, pogledi so zmogli tudi trdo srce.

Čisto in preprosto življenje na vasi, na Planini, življenje preprostega pozreta je hotelo živeti, za mestne šege ji ni bilo mar. Ko je oče prodal trgovino na Planini in je mati prevzela pošto v Studencih pri Mariboru, je Ana rada uhajala na Planino. Tudi iz Weizelsdorfa, kjer je bila v službi kot poštna uradnica, ni pozabila svojih prijateljev. Pogosto jih je obiskovala in z njimi kramljala v slovenskem jeziku, ki ji je bil tako pri srcu. Z nemčurji se ni hotela družiti, saj je znano, da so se v tisti dobi po trgih repenčili odpadniki slovenskega naroda in iskali poti, ki bi naj doprinesla nekaternikom osebne koristi. Takih ni marala, naravnost izogibala se jih je. Sama je takole zapisala stavek, ki dokazuje njeno notranjo pravičnost in dobro srce: »Z lažjo in prevaro, z nasiljem in nezvestobo se menda sleherna reč na svetu lahko obrne, ker je pač vse tako nepopolno, krhko in minljivo.« Ana, kakor je dokazalo njeno življenje, ni pokazala nezvestobe slovenskemu narodu. Le kako je mogla ohraniti svoje slovensko mišljenje tako krepko v taki družbi, v kateri je živela? Oče Nemec, mati se je predala nemškutarstvu, hčerka Ana pa zvesta Slovenka? Kje je črpala moč? Podedovala jo je, ne po materi in očetu, po starem očetu Rožancu, ki je bil zvest sin slovenskega naroda in je z ženo pokopan na Planini pri Sevnici. K njima je hotela še mrtva Ana, pri starih starših je njen pepel, ki ga je mati prinesla v žari iz graškega krematorija, kjer je bila upepeljena. Saj trupla mati ni mogla prepeljati iz Graza v rodno zemljo, obubožala je, ko ji je mož v Studencih umrl (tam tudi pokopan). Sama je nesla žaro na njeno zadnje počivališče, spremljali so jo prijatelji in vaščani, Anina pozreta in fantje, ki so prišli iz vseh krajev, kjer so se že ugonabljali za svoj kruh. Ker po cerkvenem zakoniku upepeljenega telesa duhovnik ne more pokopati, je mati sama prinesla blagoslovljeno vodo in poškropila kraj Aninega počivališča.

Mati je odšla v Graz, kjer je umrla in je tudi tam pokopana.

Ani so odkrili prijatelji na rojstni hiši (pri Španu) spominsko ploščo:

V spomin pisateljici
Aniki Wambrechtsamer,
ne iz častihlepnosti,
temveč samo iz ljubezni
do naše Planine, naše
ožje domovine, kjer je meni
najlepši in najmilejši
kraj na vesoljnem svetu...

A. W.

V ploščo so vklesane njene besede, katere je napisala sama, izraz njenega srca, njene ljubezni do slovenske zemlje. A prekratka je bila doba njenega življenja, s svojimi čustvi ni mogla izraziti vsega, kajti smrt jo je ugrabila staro komaj dvaintrideset let. Rodila se je 4. julija 1897 na Planini.

Njeno delo, ki je bilo zelo plodno, saj je napisala poleg Celjskih grofov veliko podlistkov v Tagesposti, slovensko delo Gospod prefekt, nekaj rokopisov pa je porazgubljenih. Velikega pomena je Kronika Planine, ki jo je Anika mojstrsko napisala. Slovensko mišljenje Anike Wambrechtsamerjeve so hoteli Nemci izbrisati, zato so ob prihodu na Planino zbrusili ploščo in vklesali nemško besedilo. Ob izgonu okupatorja je dobila plošča spet svoje prvotno besedilo.

Nič ne marajmo, kar koli se je dogajalo s pisateljico Aniko Wambrechtsamerjevo. Saj je vendar njeno delo veren dokument ljudskega in zgodovinskega izročila, hkrati pa, kakor že omenjeno, izliv iz srca za našo ožjo domovino, za Planinčane, za Celjane... Bila je pripravljena sebe in svoje delo do zadnjega predati našemu slovenskemu kulturnemu razvoju, kar priča faksimile našega slovenskega rojaka in njenega prijatelja iz mladih let, tovariša Lojzeta Šmida, s katerim je veliko preživela v razgovorih pod lipo, kateremu je odkrila srce, ki je bilo zvesto predano našemu slovenskemu življu in naši kulturni dejavnosti.

Pisateljica v najlepšem življenjskem in umetniškem razcvetu...

Res: vsak gleda po svoje na ta svet, po svoji pameti in svojem srcu presodimo, kam se je predala naša rojakinja Ana Wambrechtsamerjeva. Prepričan sem, da ne bo nad njeno gomilo zaneslo zasmehljivo vražjega krohota tistih, ki so jo hoteli zamrežiti v svoje mreže...

Ljudsko prosvetni poročevalec

Čeprav sodi v program naše osrednje prosvetne revije Sodobna pot tudi funkcija ljudskoprosvetnega poročevalca, ki jo deli s funkcijo kulturnoprosvetnega in političnega kažipota našim ljudskoprosvetnim delavcem, je to pot — ob 5. številki — težišče njene vsebine predvsem na gradivu, ki opravičuje gornji naslov. S tem je bilo — izgleda, da tudi v nenehni skrbi za večje število naročnikov — ugodeno v prvi vrsti tistim, ki so preko spomladanske ankete izrazili željo, »da bi revija objavljala čimveč gradiva o društveni dejavnosti«.

Razen dveh, treh sestavkov je 21 stolpičev obrobne kurzive društvenih oz. organizacijskih informacij. Isti značaj ima še drugih 14 strani navadnega tiska, ki je posvečen ljudskoprosvetni dejavnosti v Tržiču in Kamniku ter novicam s centralnega Delavskega odra in gledališkim amaterjem v Srbiji. Končno velja isto merilo tudi za šest strani pogovora z dr. Kreftom (V. Trinkaus), za beležko o petdesetletnici profesorja Liške (Miroslav Ravbar), za štiri strani dr. Košičevega kramljanja o delu s starši v posvetovalnici za vzgojo otrok v družini ter tri strani dolgo urednikovo poročilo o že prej omenjeni anketi med naročniki. Torej, ljudskoprosvetnih novic na pretek!

Iz pravkar omenjenega poročila posredujemo ugotovitve, da število naročnikov »počasi, vendar vztrajno pada«. To ter različnost in mnogoštevilnost želja, ki jih je odkrila anketa, je sprožilo misel, da bi za posamezna področja društvene dejavnosti (dramatika, glasba, izobraževanje itd.) izdajali občasne publikacije, ljudskoprosvetne informacije pa prepuščali v objavo Delavski enotnosti, katere kulturni obzornik je z revijo v »uredniški uniji«. Te občasne strokovne publikacije bodo pozdravili predvsem tisti tovariši, ki že več let zagovarjajo — tudi po zgledu v bratskih republikah — povezavo posameznih ljudskoprosvetnih delavcev: dramatikov, glasbenikov itd. v samoupravne sekcije, saj bi taka publikacija predstavljala prvo pot k njihovemu strokovnemu združenju. Naj pride do te ali do drugačne odločitve, ljudskoprosvetni delavec ne bo mogel ostati brez nekega osrednjega tiska, ki bo v prvi vrsti njemu posvečen bodisi kot pomočnik, bodisi kot svetovalec pri njegovem družbeno potrebnem in odgovornem delu. Tako gledanje ni izostalo tudi pri redakciji te številke, o kateri poročamo, saj je v njej našla tudi mesto knjižna ocena (o Miklavžu Breugnonu), dramaturgovo priporočilo (Direktorjev rojstni dan, Jezični dohtar) ter napotilo članom programskih svetov pri naših kinematografih in organizatorjem okrajnih prosvetnih servisov.

Leposlovje zastopata prevod črtice mlajšega avstrijskega pisatelja Hammerja (Fant, ki ni znal pripovedovati) ter — kot običajno, lirika Grigora Viteza (Samotar).

G. G.

V septembru pričnejo s poukom

V Velenju dograjujejo nižjo industrijsko šolo z internatom za gojence. Računajo, da bodo septembra lahko pričeli s poukom. V industrijsko šolo sprejemajo dijake, ki so dovršili 3. oziroma 4. razred nižje gimnazije. S šolo bodo v rudniku lignita Velenje hitreje rešili vprašanje kvalificiranih rudarjev. Kapaciteta šole bo 50 gojencev.

Piše:
Jaka Slokan, predsednik Sindikalne podružnice, Inštitut — Poslovna zveza, Žalec

Prepad je še strašneje zazijal...

Kakšna naj bi bila dostojna proslava 90. obletnice tabora v Žalcu?

V dneh od 6. do 14. septembra letos bomo v Žalcu proslavljali 90. obletnico znamenitega Tabora. Poseben pripravljalni odbor za proslavo je prvo mesto med prireditvami določil aktivizaciji vseh društev, organizacij in delovnih ljudi za izpolnjevanje svojih obveznosti do državljanov in do družbe, zlasti v času, ko smo pospešili napore za izgradnjo novega družbenega reda.

To pot je naš namen zapisati dve, tri besede o stanju v sindikalnih podružnicah savinjskih hmeljarskih kolektivov: Kmetijske proizvajalne poslovne zveze, Inštituta za hmeljarstvo, Hmeljne komisije Hmezada in Agroservisa, ki jim predmet dela ni le soroden, marveč pravzaprav isti, to je pridelovanje savinjskega goldinga. In če so že njihove naloge enake, ali ne bi bilo prav, da bi za proslavo 90. obletnice Tabora v Žalcu svoje dolžnosti tudi enako izpolnili?

V utemeljitev trditve, da je vsem naštetim gospodarskim organizacijam predmet dela isti, poudarjamo, da je KPPZ Žalec po uredbi poslovno združenje tistih KZ, ki se njih člani večji del ukvarjajo s pridelovanjem hmelja; da se bodo po načrtu dopolnila predpisov o kmetijskem zadružništvu mogla včlaniti vanjo tudi tista družbena kmetijska posestva, ki prav tako v večjem obsegu gojijo hmelj. Hmezad je sicer pravno samostojno zadružno trgovsko izvoznouvozno podjetje, po dejavnosti pa pravzaprav obrat KPPZ posebne vrste, kajti le-ta mu po svojem upravnem odboru usmerja vso dejavnost znotraj splošnega državnega gospodarskega programa. Inštitut za hmeljarstvo je zavod s samostojnim finansiranjem, njegov ustanovitelj pa je KPPZ, ki mu tudi odobrava predračun in usmerja dejavnost, kakor zahteva sodobna znanost za pridelovanje hmelja. Hmeljna komisija za Slovenijo v Žalcu je pravno finančno samostojen zavod, ki skrbi za dober sloves slovenskega hmelja na domačem in svetovnem tržišču, za izvajanje predpisov o obveznem oznamkovanju hmelja, proučuje vprašanje o pridelovanju hmelja, strokovno sodeluje s pristojnimi državnimi organi o stvareh, ki zadevajo pridelovanje hmelja in predlaga vse potrebne ukrepe za trgovino s hmeljem. Agroservis Šempeter pa je s pripojitvijo k Poslovni zvezi Žalec s 1. januarjem letos kot obrat s samostojnim obračunom prevzel vso skrb za stroje in naprave, ki jih zahteva najmodernejše obdelovanje zemlje na hmeljarskem področju.

Vsi našteti savinjski hmeljarski kolektivi štejejo skupno blizu 500 članov, torej kar čedna armada. Seveda, če bi bila tesneje med seboj povezana za skupno obravnavanje družbene tematike.

To pot nam gre za naloge sindikatov v letih pospešene modernizacije kmetijstva, po smernicah perspektivnega kmetijskega plana. Že preteklost je nekako prisilila združitev nekaterih kolektivov v večje sindikalne podružnice. Pet sindikalnih podružnic je bilo preslabotnih, zavoljo tega se je zmižalo njih število že na 3, kar pa je po našem prepričanju še vsekakor preveč.

Že kako leto sem je čutil težnjo nekaterih razgledanih sindikalnih funkcionarjev, da bi se združile sedanje podružnice v enotno, s pododbori za vsak kolektiv zase, torej s pododbori za KPPZ, Hmezad, Inštitut, in Agroservis, medtem ko je združitev Hmeljne komisije z najbližjim Hmezadom praktično neogibna. Združitev pa zahteva predvsem globlje proučevanje gospodarskih organizacij v borbi za izpolnitev perspektivnega plana. Proučevanje posamič je teže izvedljivo, že zaradi majhnosti posameznega kolektiva, pa tudi zavoljo specifičnih subjektivnih in objektivnih vzrokov, ki so posledica izredno pridobitne hmeljske proizvodnje.

Samo nekaj značilnih primerov v dokaz domala popolnega nepoznavanja najosnovnejših reči, ki bi jih moral vedeti sleherni sindikalist! Skoraj fakultetno izobražen uslužbenec govori o »plačnem tarifniku«. Zapisnikarica na seji večjega zadružnega organa zamenjuje pojme obrata s podjetjem in ustanovo. Razlaga, da je temeljna celica nove naše družbe kolektiv in ne več še tako močan individuum, je predmet posmehovanja. Borba za dvig proizvodnje in skrb za delovnega človeka ni predmet obravnavanja v sindikalnih podružnicah, marveč govore in odločajo o vsem tem samo posamezniki, ki so tu pa tam naravnost nehumano nastrojeni. Razpravljanje in odločanje o načinu nagrajevanja, pravilni organizaciji dela in enako ni nikoli na dnevnem redu sestankov sindikalnih podružnic. O kakšni koordinaciji ali celo vsaj o medsebojnem obveščanju med kolektivi, ki so oddaljeni med sabo le nekaj sto metrov, sploh ne moremo zapisati niti ene pozitivne besede. Personificiranje gospodarskih organizacij zaradi nekaterih močnejših osebnosti v njih, je splošen pojav in raba, ob kar pa se nihče ne spotakne. Sleherno zadevno vprašanje rodi zasmeh.

To so velike vrzeli v zavednosti, ki jo terja naš čas od slehernega delavca-sindikalista! Upravni odbor sindikalne podružnice Inštitut — Poslovna zveza je več kot pol leta s sklepi pripravljal teren za združitev vseh v uvodu naštetih sindikalnih podružnic v enotno sindikalno organizacijo, ki bi organizirala in omogočila ustrezno proučevanje družbene tematike in sprejemanje sklepov za odstranitev vseh dosedanjih pomanjkljivosti. Vendar zaman! Pa tudi proslavljanje državnih praznikov in proslavi 90. obletnice Tabora enakih dogodkov, bi bilo učinkoviteje! Zakaj? V javnosti je sestajanje močne organizacije vidnejše, pod preglednejšo in ostrejšo javno kontrolo. Na takem forumu bi vpliv močnejših osebnosti ostal neodločilen, če ga ne bi moč množice sploh povsem razvodenila.

Določeni, resnični primeri! Ob zaključku lanskega proizvodnega leta je morala javnost neprijetno obravnavati razdeljevanje premij po premijskem pravilniku v enem naštetih hmeljarskih kolektivov. Zadeva je bila celo na dnevnem redu zbora proizvajalcev ObLO. Neprizadeto prebivalstvo Savinjske doline nikakor ni moglo doumeti, kako je mogoče, da v

naši družbi dobi nekdo premijo (ki gre v deset in deset tisoče dinarjev) za ažurstvo v računovodstvu ali za koordinacijo med posameznimi oddelki! Ali ni sta ažurstvo in koordinacija razumljivi sestavini službene dolžnosti, ki v negativnem primeru morata povzročiti disciplinski oziroma kazenski pregon? Nemogoče je razumeti, kako je mogoče, da je v enem od naštetih savinjskih hmeljarskih kolektivov celo ogroženo redno prejemanje pogojenih mesečnih prejemkov, medtem ko dovoljujejo vsi predpisi članom bratskega kolektiva, ki mu je predmet dela isti kot prvemu, izplačilo petih dodatnih mesečnih plač v letu 1957, prej omenjenih premij in še nekaterih drugih priboljškov, ki zaradi rutiniranosti nekaterih ostanejo prikriti sodelavcem v sorodnih kolektivih?

Ali, kako je mogoče, da nekdo onemogoči skrbno organiziran seminar o proučevanju tako važnih tem, kot so: »Sodoben razvoj kmetijstva«, »Novi predpisi v kmetijskem zadružništvu« ter »Delovna razmerja in kvalifikacija kmetijskih delavcev«? Predavatelji so bili visokokvalificirani javni uslužbenci republiškega zadružnega organa! Člani teh kolektivov so želeli seminar v dopoldanskih urah, ko jim je misel še spočita, prožna in sprejemljiva za novo snov (n. pr. kooperacije v kmetijstvu!), zamudo v delovnem času pa bi pokrili z neplačanimi nadurami. Vodstvo dveh kolektivov je odobrilo pripravo takega seminarja upravnemu odboru sindikalne podružnice Inštitut — Poslovna zveza, vodstvo tretjega kolektiva pa je ta seminar s spretnimi mahinacijami prestavilo v popoldanski čas, tako da se je prezaznavno skrčil, odvil ob zmanjšanem sodelovanju že izmučenih udeležencev in ostal brez sicer utemeljeno pričakovati splošne diskusije!

Še o dogodku, ki zahteva naslovno vprašanje v javnosti! Po letih obstoja najstarejši kolektiv med savinjskimi hmeljskimi gospodarskimi organizacijami je zavoljo nedavne uredbe o počitniških domovih uvidel, da more obdržati svoj počitniški dom, kot ga odstopiti v souporabo bratskemu kolektivu, je treba javno obsoditi!

Prav tako je treba javno proučiti ves proces, vse člene v proizvodnji savinjskega goldinga! Od gozdnih delavcev, ki sekajo hmeljevke nekje visoko v planinah, mimo velenjskega rudarja, ki koplje globoko pod zemljo lignit za sušenje savinjskega goldinga, mimo delavca v Termoelektrarni Šoštanj, ki predeluje lignit v električno strujo za luč pri pridelovanju hmelja, mimo delavca v Agroservisu Šempeter, ki vzdržuje traktorje in vse kmetijsko strojno orodje, mimo inženirja-agronoma v Inštitutu za hmeljarstvo, ki so nekakšni možgani hmeljske proizvodnje, mimo strojepiske v Poslovni zvezi, ki piše okrožnice področnim kmetijskim zadrugam, še mimo slehernega člana v Hmezadu, ki prevzema končni izdelek hmeljske proizvodnje, da ga ustrezno opremi in plasira na svetovnem trgu, pa tja do javnega uslužbenca v Hmeljni komisiji, ki je pravzaprav nekak čuvar žiga savinjskega goldinga za izvoz v zamejstvo! In zdaj še proučitev, da so temelj vsej proizvodnji tisti tisoči in tisoči obdelovalcev zemlje, ki s fizičnim delom pridelajo savinjski hmelj, ki so nosilci proizvodnje od rigolanja do obiranja!

Res da je na prej omenjenem sestanku tov. M. Bobovnik poskušal usmeriti razpravljanje v pravilno smer, vendar je bilo vse zaman. Kolektiv, ki je to pot zasedal ob rekordni udeležbi, saj jih je bilo več kot tri četrtine, medtem ko je bilo treba na pr. za izvolitev delegata za socialno zakonodajo ustrezno zborovanje zaradi premajhne udeležbe sklicati kar dvakrat, je razpravljal in odločal sam! Kako drugače bi bilo, če bi bili prisotni tudi člani drugih kolektivov!

Povrnimo se k proslavi 90. obletnice Tabora, ki bo v dneh od 6. do 14. septembra letos v Žalcu! Če so se pred 90. leti zgrnili v Žalec tisoči in tisoči zavednih Slovencev tedanjega časa, da pregledajo svoj program za razbitje tedanje »ječe narodov«, pokojne Avstrije, ali ne bi bila najdostojnejša proslava tega zgodovinskega dogodka v dneh pred glavno proslavo med drugimi prireditvami tudi sklicanje članov vseh sindikalnih podružnic Hmezada, Inštituta, Poslovne zveze in Agroservisa Šempeter na skupno zborovanje? Predmet obravnave na takem zborovanju bi naj bila proučitev vseh sodobnih vprašanj in sprejetje nalog za prihodnost, med katerimi naj bi bila tudi spojitev vseh teh sindikalnih podružnic v enotno sindikalno podružnico z ustreznimi pododbori! Pomislil bi se naj globlje petletni perspektivni plan in dolžnosti, ki jih zahteva naš čas od slehernega delavca sindikalista!

Vsekakor bi tako zborovanje na moč pozdravili zlasti savinjski hmeljarji, ki prehajajo od dosedanjega položaja odvisnega obdelovalca zemlje prav zdaj v položaj kvalificiranega delavca naše družbe, v kmetijstvu pa celo v položaj visokokvalificiranega. Delavsko samoupravljanje bi se tako v savinjskem hmeljarstvu na moč razmahnilo in v Savinjski dolini bi se nova obzorja še močneje odprla.

življenje na naši vasi

Letos je hmelj prezgodaj dozorel

Menda savinjski hmeljarji še ne pomnijo, da bi kako leto že v mesecu juliju obirali hmelj, kot je to primer v letošnjem letu. Tako so v žalski občini ponekod že pretekli teden obirali na njivah, kjer je hmelj predčasno dozorel. To predčasno, neenakomerno dozorevanje hmelja je posledica velike suše v letošnjem maju.

Tako lahko pričakujemo, da bodo v prvih dneh avgusta savinjska hmeljišča (verjetno pa tudi drugod) že polna obiralcev. Posebno prvorezani nasadi bodo gospodarsko dozoreli že v prvi polovici avgusta. Po osvoboditvi v Savinjski dolini pred drugo polovico avgusta še nismo obirali hmelja. Spominjajo pa se stari hmeljarji takega primera iz leta 1935, ko so obiralci na lestvah obirali, ker je bilo nekaj hmelja zrelega, nekaj ne. Takih primerov sicer letos ne bo, dejstvo pa je, da je precej hmelja neenakomerno dozorelega. Tisti nasadi pa, katere je zadnje deževje našlo v polnem cvetju, pa obetajo letos rekorden pridelek. To so predvsem hmeljišča na težji zemlji v obrobnih predelih.

Sicer pa zaradi prezgodnjega dozorevanja hmelja v letošnjem letu ni povoda za preplah med hmeljarji. Ljudje se naj pač dobro prepričajo, če je hmelj zrel ali ne — in kjer je zrel, naj ne zavlačujejo z obiranjem.

Toda strokovnjaki v teh dneh opozarjajo hmeljarje na drugo nevarnost. Po tej dolgotrajni suši in vročini lahko v bližnji bodočnosti pričakujemo večjih ploh. V tem primeru naj bodo hmeljarji previdni in naj brezpogojno škropijo proti peronospori, da ne bo istih primerov, kot na marsikaterih njivah z rdečim pajkom, ko so se ljudje preveč zanesli in niso pravočasno, odnosno sploh niso škropili. Rdeči pajk se je v savinjskih hmeljiščih letošnje leto zato spet v precejšni meri pojavil, vendar je zdaj prepozno za škropljenje.

Obiralci bodo letos več zaslužili

Za obiralce hmelja je v Savinjski dolini letos vsestransko dobro preskrbljeno. Predvsem je treba pozdraviti zamisel, da so letos pri mnogih KZ začeli graditi dostojna prebivališča za obiralce. Dobro se spominjamo, da so vse doslej obiralci hmelja ves čas prenočevali po raznih skednjih in senikih in le redki so bili kmetje, ki so svojim obiralcem lahko nudili dostojna prenočišča, v stanovanjskih prostorih.

Za letos pa so se Žovnek, Vrbje, Arja vas, Šempeter in Latkova vas že odločile graditi posebne barake, ki bodo v hmeljski sezoni služile obiralcem za dostojna prenočišča, pozimi pa jih bodo zadruge uporabile kot skladišča in garaže. Poslovna zveza Žalec je za gradnjo teh stanovanj predvidela kar lep znesek. Te dni v omenjenih krajih s pospešeno hitrostjo gradijo te barake in po vsej verjetnosti bodo letos že služile svojemu namenu.

Na sliki vidimo gradnjo takih barak za KZ Založe v Šempetru. Gradnja bo v prihodnjih dneh zaključena, saj urejujejo te dni že notranje prostore. V barakah bo na etažnih posteljah prostora vsaj za 160 hmeljskih obiralcev. Gradbena dela izvaja celjski »Gradis«.

Tudi glede cen za obiranje se letos hmeljski obiralci ne bodo mogli pritoževati, saj so od lanskih pri škafu vsaj za 10 dinarjev višje. Pri hrani bodo obiralci dobili za škaf obranega hmelja 45 din, brez hrane pa 55 dinarjev. Vsi obiralci bodo morali letos imeti tudi enotne škafe za obiranje hmelja, katere je izdelala Tovarna emajlirane posode v Celju in katere so KZ že naročile.

BETONSKE KONSTRUKCIJE NISO PRIMERNE ZA TEŽJE HMELJSKE NASADE

O tem so se nedavno prepričali na državnem posestvu v Vrbju, ko so na dan 25. julija našli zjutraj žičnico na dvohektarskem kompleksu triletnega hmeljskega nasada zrušeno na tleh. Škoda je tembolj občutna (cenijo jo na kake 3 milijone), ker je to bil najboljši hmeljski nasad v žalski okolici. To je bila prva poskusna žičnica 3-letnega nasada v hmeljskem rajonu, pri kateri so bili postavljeni stebri iz prednapetega betona. Poizkus z neelastično žico in s stebri iz prednapetega betona se v tem primeru ni obnesel, vsaj za 3-letni nasad je bila to prelahka opora.

Kljub temu, da je državno posestvo Vrbje z zrušitvijo te žičnice utrpelo nemalo škodo, je ta primer za hmeljsko proizvodnjo dobra šola, ki daje izkušnje, da betonske konstrukcije le niso primerne za težje hmeljske nasade.

Posestvo se je potrudilo, da je že takoj naslednji dan dvignilo hmeljske rastline na žično oporo, odnosno na hmeljevke. Posestvu so z velikim razumevanjem priskočili na pomoč vodna skupnost in hmeljarska šola ter vse sosedne zadruge, ki so dale na razpolago delavce in hmeljevke.

Še nekaj dni in v naših hmeljiščih bo spet vse živo. Kot vsako leto, bodo tudi letos iz vseh strani prihajali obiralci. Vlaki bodo natrpani pojočih deklet, ki bodo prihajala s praznimi in odhajala s polnimi košarami pestrih spominkov iz doline priznanega goldinga.

Savinjska dolina pa svoje redne, dolgoletne goste pričakuje v prazničnem razpoloženju.

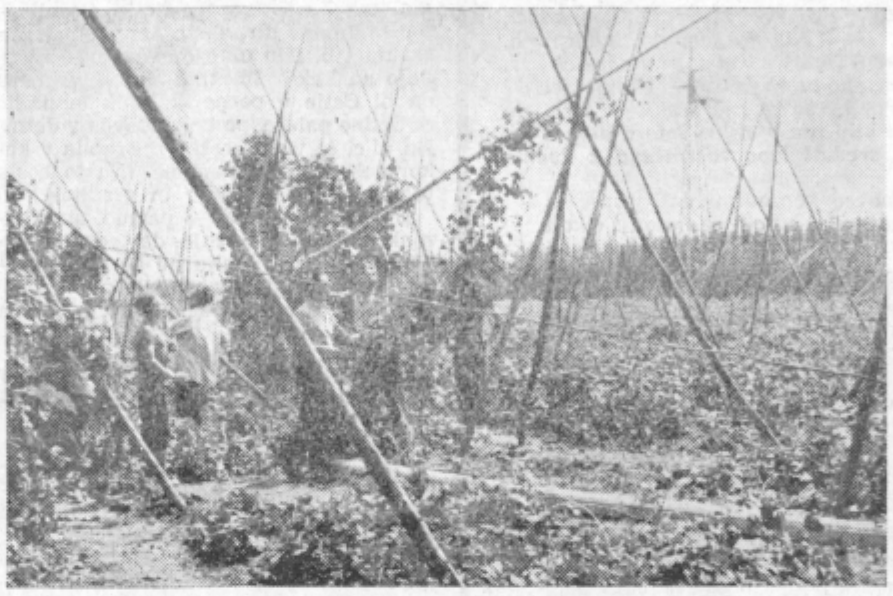

Državnemu posestvu Vrbje so v nesreči takoj priskočile na pomoč Hmeljarska šola, vodna skupnost in sosedne zadruge, tako da so že v dveh dneh nesrečo vsaj omilili.

Kooperacija v konjiški občini

V konjiški kmetijski zadrugi je nekaj kmetov, ki so v letošnjem letu kot kooperanti začeli sodelovati z zadrugo. Med temi je tudi kmet Vinko Potnik iz Gabrovelj. Vsa bližnja okolica ga pozna kot dobrega in naprednega kmeta. Razen poljedelstva se bavi še z živinorejo zlasti z vzgojo mladih bikcev in telic.

Prvi začetki njegovega sodelovanja z zadrugo segajo že daleč nazaj, bolj konkretno pa je s KZ začel sodelovati lansko jesen, ko so pričeli v vsej konjiški okolici delati na tem, da se posadi čim več hmelja. Tov. Potnik je bil med prvimi, ki so to misel podprli. Pridobil je še dva soseda, ki imata njive poleg njegovih. Skupaj so jih zorali, odstranili vmesne ozare in nastala je njivska parcela v skupni velikosti 120 arov. To je bil prvi začetek, delali pa so po navodilih in nasvetih strokovnjakov kmetijske zadruge in poslovne zveze.

Da se kmetje v tej okolici za hmeljarstvo zanimajo priča dejstvo, da so razen teh treh (Potnik, Kumer in Železinger) letos ob sodelovanju zadruge še nekateri drugi posadili hmelj, od teh eden kar cel hektar. Sicer so to šele prvi začetki sodelovanja kmetov z zadrugo, vendar pa kažejo, da se bo ta oblika lahko še močno razvila.

Skupina obtožencev Elektro-radio centra prejela pravično kazen

Pri preko en teden trajajoči razpravi v prvi polovici meseca julija, ki je bila pred Okrožnim sodiščem v Celju, so se zaradi vrste kaznivih dejanj znašli na zatožni klopi: nekdanji direktor trgovskega podjetja »Elektro- radio center«, **Franc Zagorc**, bivši poslovodja istega podjetja, **Martin Korošec**, računovodkinja **Olga Kerčak**, knjigovodkinja **Vida Ropotar** ter soobtoženi **Marjan Železnikar, Mihael Velenšek, Ferdo Zgomba, Boris Pšeničnik, Djuro Postružin, Franc Žumer, Rafael Žmuc** in **Ivan Marguš**.

Obtožnica jim je očitala skupno 51 kaznivih dejanj — med njimi velike poneverbe, izstavljanje lažnih listin, nedovoljeno trgovanje, dajanje in sprejemanje podkupnin, zlorabe uradnih položajev, nezakonito poslovanje in zvišanje cen z namenom, da bi prikrili ostale primanjkljaje.

Najprej sta bila zaslišana bivši direktor **Franc Zagorc** in poslovodja, **Martin Korošec**. Oba sta skraja odločno zanikala, da bi si prisvojila blago iz zalog podjetja Elektro-radio centra in ga posredovala privatnim strankam po znižanih cenah. Zanikala sta tudi ostala kazniva dejanja, ki jim jih je očitala obtožnica (razen kaznivega dejanja nedovoljene trgovine).

Že kar prvi del obravnave je odkril vrsto negativnih pojavov, ki mečejo slabo luč ne samo na podjetje Elektro-radio center, temveč na našo trgovino sploh. Najrazličnejši negativni pojavi v naših podjetjih niso osamljeni in opozarjajo na večjo budnost pristojnih organov, predvsem delavskih svetov.

Tudi ostali obtoženci so le delno priznavali kazniva dejanja v smislu obtožnice in jih skušali na vse načine omiljevati. Vendar je bilo dokaznega gradiva dovolj, mnogoštevilne zaslišane priče pa so tudi odkrile marsikatere pomembnosti, ki so potrdile krivdo obtožencev in so končno le-ti pod težo dokazov klonili.

Po zaključeni razpravi (zastopnik javnega tožilca je še spremenil nekatere točke obtožnice), je senat Okrožnega sodišča izrekel obsodbo nad obtoženci trgovskega podjetja Elektro-radio centra. V nabito polni razpravni dvorani (ki je vse prej kot primerna za tako obširne razprave!) so bili po polurnem branju obtožbe in obrazložitve sodbe obsojeni: obtoženi trgovski pomočnik Martin Korošec na 5 let in 2 meseca strogega zapora, bivši direktor Elektro-radio centra, Zagorc Franc na 4 leta in 3 mesece strogega zapora, računovodkinja podjetja Olga Kerčak na 9 mesecev zapora, privatni elektroinštalater Marijan Železnikar na 1 leto in 4 mesece strogega zapora, privatni elektroinštalater Mihael Velenšek na 1 leto in 6 mesecev strogega zapora. Na manjše zaporne kazni so bili obsojeni: Ferdo Zgomba na 5 mesecev zapora, Boris Pšeničnik na 3 mesece in 15 dni zapora, Ivan Marguš na en mesec zapora. Na manjše zaporne kazni so bili obsojeni še Djuro Postružin, Rafael Žmuc. Izvršitev kazni se je odložila Vidi Ropotar za dobo treh let, Borisu Pšeničniku za dobo 2 let, Ivanu Margušu in Francu Žumerju pa za dobo enega leta.

Kombajn je res odlična stvar

Pretekli teden vam je morda ušla drobna vest, da je letos nabavljeni kombajn v konjiški občini noč in dan na žitnih poljih.

Zmagala nas je radovednost, pa smo ga poiskali, ko je ravno lomastil po dvohektarski njivi s pšenico na državnem posestvu. Medtem ko je žel, mlatil, čistil in stiskal slamo, se je na cesti ob njivi ustavljalo mnogo ljudi. Nekateri so šli na njivo, pretipali omlatene klase. Naj so bili še tako kritični, kombajn mlati mnogo bolje od vsake mlatilnice. Šli so po strnišču. Kombajn žanje čisto, čeprav je pšenica sem in tja polegla. Odvezali smo vrečo z omlatenim žitom. Žito je bilo čisto brez vsakega drobca plev. Le nekaj kombajn ne zmore. Ne naredi vam »škopa«. Pa kaj zato. Kdo se še danes ogreva za slamnato streho.

Kombajn, ki ga je kupila poslovna zveza, je res ves čas na njivah. Dobili so ga nekaj dni prepozno, nekaj dni pa je deževalo, drugače bi ta rdeči zmaj (je znamke Zmaj iz Zemuna) že opravil žetev. Kmetje čakajo kdaj pridejo na vrsto. Zdaj celo ne smejo žeti, ker bi se klasje osipalo, za kombajn pa mora biti žito zrelo.

Nekaj tehničnih podatkov? Prav. Kombajn, manjšega tipa, ki je za naše prilike kot nalašč, žene motor »Volkswagna«. Porabo goriva ima malo. Kot rečeno žanje, mlati, čisti, veže slamo v bale. Za en hektar žitnega polja porabi 4 ure. Strežeta mu dva človeka. Tako površino bi tri žanjice žele tri dni po deset ur. Kje so potem vezači, kje spravilo, kje mlačev, kje čiščenje. Pri žetvi in celotni operaciji prištedi kombajn okoli 10 % žita, ki bi pri starem načinu spravila šlo gotovo v izgubo. Ta razlika skoraj pomeni ceno, ki jo kmet plača za uslugo.

Ljudje so se zbirali ob cesti. Zvedel sem za dogodek, ko je prve dni traktorist peljal kombajn mimo njiv, na katerih so žanjice pripognjenih hrbtov vihtele srpe. Za šalo je zapeljal na njivo, da bi jim malo pomagal. Ko je požel prvo red, so žanjice zmetale srpe po tleh in izjavile, da se jih ne pritaknejo več. Kmet je rade volje plačal, traktorist pa je mimogrede požel in omlatil. Le za vreče so bili baje v zadregi.

Star možak je slonel na plotu pred hišo in zmajeval z glavo. Ko je bil še mlad, so mlatili na cepce. Med prvo svetovno vojno je v Rumuniji videl, da so žito kosili in se mu je čudno zdelo. Zdaj pa takle rdeč nestvor ...

Kombajn je res odlična stvar ...

c. k.

žena*dom*družina*žena*dom*družina

Industrijsko obdelana živila

DA BI BIL NAŠIM GOSPODINJAM SKRAJŠAN ČAS KUHANJA

V zadnji številki »Sodobnega gospodinjstva« naletimo poleg drugih koristnih člankov tudi na sestavek »Industrijsko obdelana živila skrajšajo čas kuhanja«, ki bo gotovo tudi pri naših gospodinjah vzbudil mnogo zanimanja. Spričo dejstva, da je Celje industrijsko mesto, ki zaposluje veliko število žena, ki nimajo mnogo časa za pripravo jedil, bi trgovino s končnimi ali polizdelki Celjanke z velikim veseljem pozdravile.

Po vseh naših mestih in industrijskih središčih se vedno češče pojavljajo želje, da bi nam nudila živilska industrija čim več takih živil, ki so popolnoma ali pa vsaj deloma pripravljena za kuhanje. Gospodinje bi si s takimi živili močno skrajšale čas, ki ga sicer porabijo za pripravljanje vsakodnevne prehrane. Pri nas imamo zadnje čase že lepo izbiro raznih mesnih, jušnih in drugih konserv, pa tudi testenin. Gospodinje, ki se jih poslužujejo, vedo, koliko časa si prihranijo, ko jim ni treba letati za mesom, zelenjavo in ko se jim ni treba muditi s pripravljanjem rezancev. Seveda je tu vprašanje kvalitete. Pri rezancih na primer, si gospodinje žele, da bi vsebovali večjo količino jajc, ker bi bili s tem izdatnejši. Glede jušnih konzerv pa imajo pripomniti, da so še vedno preslane, preveč poprane in zato neprimerne za stare ljudi, otroke in bolnike.

Naše gospodinje pa si ne želе samo končnih, ampak tudi polizdelkov. Pri tem gre za kaj preproste stvari. Velika pomoč bi bila na primer, če bi gospodinja — zaposlena žena lahko iz službe grede kupila kuhano kislo zelje ali repo, kuhane vampe ali pljuča, fižol, rdečo peso itd. S tem bi bil čas priprave kosila bistveno skrajšan in obogatile bi jedilnike s takimi jedili, ki sicer zaradi pomanjkanja časa pridejo le redko na mizo. Naša prehrana bi se na ta način tudi pocenila, saj vemo, kolikokrat je gospodinja primorana pripraviti zaradi pomanjkanja časa na hitro taka jedila, ki so navadno draga (jajca, zrezki, jetrca in podobno).

Nekateri imajo pomisleke, da pri nas še nimamo dovolj urejenih higienskih pogojev za tako prodajo v trgovinah. To pa vselej le ne drži. Pomislimo samo, da prodajajo n. pr. delikatesne trgovine celo vrsto občutljivih in hitro pokvarljivih živil, ki so včasih tudi odprta (pastete, razne solate, sir, tlačenke in drugo). Če lahko ostanejo ta živila nepokvarjena, bi ostal prav tako tudi fižol, vampi, kislo zelje in še kaj.

Treba je le začeti — in treba je predvsem iniciative s strani žena samih — in videli bomo, koliko hvaležnih odjemalcev bo imela vsaka taka trgovina.

Ali so morski psi nevarni?

Pripovedke o morskih pseh, ki žrejo ljudi, se vsako leto v poletnih mesecih uvrščajo v repertoar vsakodnevnih razgovorov ljudi, ki so se odločili, da preživijo letni dopust na morski obali. Že od pamtiveka so se o morskih pseh širile najgrozovitejše pripovedke, toda statistike so potrdile, da je v zadnjih 100 letih umrlo več ljudi od strele, kot pa od morskih psov.. In vendar se okrog strele ne suče toliko panične diskusije kot okrog morskih psov.

Predvsem je treba vedeti, da živi v morju nekoliko desetin rib, ki spadajo v družino morskih psov, toda so samo nekateri nevarni za človeka. Takoimenovane raže, igluni in sabljarke niso prav nič nevarne človeku, prav tako tudi ne morska mačka. Nesporno pa je, da so plavi in pegasti morski psi, ki prihajajo za večjimi oceanskimi ladjami na naš Jadran, vsekakor nevarni.

Morski psi živijo v vseh morjih. Edini predel, kjer jih do danes še niso opazili, je Antarktik. Ugotovljeno je tudi, da so morski psi iz južnih in toplejših morij mnogo nevarnejši od onih, ki jih srečamo v hladnejših morjih. Znanstveniki ugotavljajo, da temperatura morske vode sploh vpliva na krvoželjnost rib, ki se sicer v pretežni večini hranijo z odpadki hrane, majhnimi ribami in mrtvimi živalmi, ki jih najdejo v morju. To pomeni, da morski psi vršijo v morjih tudi važno vlogo sanitarnega organa.

Razni znanstveniki ugotavljajo, da morski psi v južnih in toplejših morjih raje napadejo belce kot črnce. Ugotovljeno je tudi, da psi na veliko daljavo vonjajo kri (celo do 700 metrov). Zato so pogostejši primeri, da napadejo človeka, ki ima kakršnokoli rano na telesu in krvavi. Prav zaradi tega odkritja je ameriška vojna komanda v zadnji vojni oskrbela svoje pilote in mornarje z neko snovjo, ki v morski vodi nevtralizira vonj krvi.

Mnogi potapljači tudi zatrjujejo, da krik preplaši morskega psa in se rad umakne, če se je približal močno kričečemu človeku. V toku zadnjih 160 let so v Avstraliji zabeležili 260 napadov morskih psov na ljudi, med temi je bilo 100 smrtnih. Zanimivo pri tem pa je dejstvo, da je v tem primeru od mnogoštevilnih potapljačev-iskalcev morskih biserov nastradalo vsega samo 5 ljudi. Iz tega sledi, da so ljudje, ki imajo maske ali morska očala v mnogo manjši nevarnosti pred morskimi psi kot oni, ki tega nimajo. To potrjujejo tudi podatki o podvodnih ribolovcih, katerih je danes v svetu že nekaj stotisoč, vendar je odstotek smrtnih žrtev pri teh ljudeh neverjetno majhen (niti 1 %). Nadalje je statistično ugotovljeno, da se je z morskimi psi srečalo največ tistih ljudi, ki so zašli v morsko globino preko 50 metrov.

Kako bi potemtakem pojasnili toliko primerov, da so morski psi, — tudi v našem Jadramu, — požrli ljudi? Predvsem je v malo primerih povsem zanesljivo ugotovljeno, da so bili ti ljudje res žrtve morskih psov. Po vsej verjetnosti tudi mnoge utopljence pripišemo enostavno napadu morskega psa.

Kot vsako leto, je tudi letos naša obala v teh dneh polna kopalcev. Mnogi od njih si skoraj ne upajo v morje in trepečejo, da jih bo zdaj zdaj zgrabil morski pes. Morda bi zanje iz gornjih vrstic izvlekli tale zaključek: ne bi mogli trditi, da morski psi niso nevarni, toda nevarnosti boste prav gotovo izbegnili, če se ne boste kopali v morski globini nad 50 metrov. Za vsak primer pa si le nabavite tudi podvodno masko. Tako boste vsaj videli, da se vam približuje morski pes in boste pravočasno pobegnili.

FOTO MED BRIGADIRJI

Nekaka smola se nas drži, da pridemo med naše brigadirje ravno takrat, ko se pravzaprav že odpravljajo domov. Sicer pa to ni nič napačnega, kajti takrat jih zatečete v vzdušju, ki vas prevzame. Delo in tovarištvo naredi iz njih velike družine, zato v tistih dneh oklevajo med željo po snidenju z domačimi in med trpkim občutkom skorajšnjega slovesa.

Celjska srednješolska brigada »Cvetke Jerinove« je doživela naš obisk ravno v času, ko so mladi brigadirji odložili svoje orodje in utrujeni posedli na nasip. Fant (na koncu reportaže) je moral presneto zamahovati s krampom, kajti za počitek si je izbral toporišča lopat. Potem so brigadirji odšli v taborišče. Če bi ne vedel kam sem prišel, bi imel vtis da sem pri tabornikih. Lični šotori v hrastovem gozdičku ... Ob vhodu vas pozdravi takle celjski grb, ki so ga napravili iz lesa, da bi bilo vse v stilu. Šotora deklet sta v sredini lepo zastražena z dvema vrstama fantovskih šotorov. Pod šotori pa so pogradi v nadstropje in red, s kakršnim bi bil zadovoljen tudi natančen oficir v armadi. Okoli

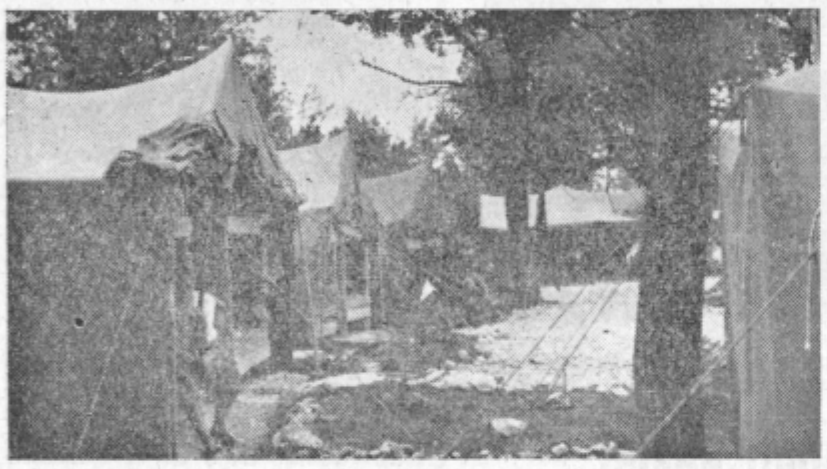

šotorov pa gredice, s peskom posute poti, klopice iz drevesnih debel, sredi taborišča jambor za zastavo, na njem pritrjena polica z radiom.

Odmor do kosila brigadirji izrabijo za počitek, nekateri pa pišejo domačim, kajti pisati pomeni, dobiti pošto — ta pa je zelo zaželena.

Iz te brigade, ne smemo pozabiti, da je že dvakrat udarna, je »foto«

poromal najprej v brigado »Tončke Čečeve«, ki je tisti čas štela zadnje dni, svojega dvomesečnega dela na avtocesti. Našli smo jih v useku, polnem trdega kamenja, kako se trdovratno borijo z oviro — hribom, ki se mora umakniti bodoči cesti. Nekaj minutni počitek jim je prav prišel, da so se mišice odpočile in da so napolnili želodce, kajti prazna vreča ne stoji pokoncu. Ta brigada je bila že trikrat proglašena za udarno, dvakrat pa pohvaljena, toda zatrdo verjamejo, da se v Celje vrnejo štirikrat udarni. V naselju, kjer živijo, vlada sloga. Sodelujejo pri prireditvah, športnih nastopih. Zvedeli smo, da običajno presegajo normo za 68 odstotkov. V brigadi je predvsem delavska mladina iz kolektivov celjskega okraja. Poleg prve celjske brigade, ki je delala v dosti težjih pogojih, je to najboljša brigada, kar jih je iz Celja odšlo na to veliko akcijo, čeprav je v njej, ko v večini slovenskih brigad nad tretjino pripadnikov šibkejšega spola. V tej brigadi imajo tudi dva odlična športnika, ki sta na brigadirski »olimpijadi«

odnesla lepo mesto. Cizej Berta iz Žalca je bila pri skoku v višino druga, v daljino pa tretja. Solaković iz Cinkarne pa je bil v hitri hoji prvi, v biciklistični dirki pa drugi.

Čas med brigadirji hitro poteče. Mimogrede mine dan. Kakor je hitro potekel obisk, je hitro zmanjkalo v aparatu filma, meni pa prostora za pisanje, čeprav bi lahko napisal o njih še veliko več. *-ju*

Gradnja sodnega poslopja neodložljiva

Na skupni seji občinskega zbora in zbora proizvajalcev so te dni ljudski odborniki razpravljali tudi o gradnji novega sodnega poslopja v Celju. Predlagana je bila lokacija v Jetniški ulici.

Noben urad v Celju ne dela v tako težkih pogojih kot sodišče. Ne samo prizadetim, ki le še s kleno voljo lahko vztrajajo v takih prostorih — vsem državljanom je danes jasno, da pod takšnimi pogoji sodišče ne more delati. Delo že leta zastaja, v kupe se grmadijo tudi taki sodni akti, ki zahtevajo takojšnje rešitve. Načrti za predvideno sodno palačo pa se vlečejo v nedogled. Pa četudi bi bili načrti že v Celju, bi bila realizacija nemogoča, saj je težko verjeti, da bi naše mesto in okraj zmogla tako visoke investicije (približno 200 milijonov dinarjev). Stavba v Jetniški ulici bi bila mnogo cenejša — računajo na kakih 35 milijonov. V primeru da bi Celje v poznejših letih le prišlo do sodne palače, pa bi se stavba v Jetniški ulici še vedno lahko uporabila v kakoršnekoli druge namene. (Na to bosta tudi gledala investitor in graditelj.)

Ljudski odborniki — pa tudi strokovnjaki — so bili mnenja, da tudi v urbanističnem oziru Celje ne bo hudo grešilo, če bo sodišče postavilo na ta prostor. Žal urbanističnega načrta mesta Celja še vedno nimamo in ga spričo tako pereče nuje po gradnji novega sodnega poslopja tudi čakati ne moremo. Sicer pa je lokacijo v Jetniški ulici načelno odobrila tudi lokacijska komisija v Celju.

Lokacija v Jetniški ulici bi odgovarjala že tudi zato, ker bi bila nova stavba neposredno povezana s »Starim piskrom« in ne bi bilo treba kaznjencev voditi na sodišče skozi mesto, kot je to zdaj primer. Stavba pa tudi ne bo kazila estetskega izgleda mesta, ker ne bo to nikakšen provizorij — kot so domnevali nekateri — ampak lepa, sodobna stavba. Razume pa se, da bo to za naše sodišče le začasna rešitev, dokler Celje ne bo gospodarsko tako močno, da bi gradilo sodno palačo, kot smo si jo zamislili pred nekaj leti.

Nujnost te gradnje je bila obrazložena in dokazana, zato so ljudski odborniki (2 člana sta se vzdržala glasovanja) glasovali za realizacijo tega predloga. Z gradnjo bodo verjetno začeli že v prihodnjem mesecu, tako da bo poslopje letos vsaj pod streho, spomladi prihodnjega leta pa zna že služiti svojemu namenu.

Pred gradnjo novega sodnega poslopja bodo v Jetniški ulici podrli nekaj malih hišic, ki ne spadajo v to mestno središče in že dolgo kričijo po odstranitvi.

Pionirski hišni sveti se uveljavljajo

Danes že po vseh naših šolah obstajajo pionirski odredi, ki delujejo v različnih krožkih. Delo koordinira in vodi občinska ponirska komisija.

Naši najmlajši pa nočejo zaostajati za pionirji in so se vrstoma začeli samoiniciativno organizirati pod različnimi nazivi, kot »Mali hišni svet«, »Otroški hišni svet« itd. Vedno češče se zadnje čase tudi sliši, da ta mladina pod okriljem hišnih svetov prireja razne prireditve. Tako smo nedavno v našem časopisu čitali o prisrčni prireditvi pionirskega hišnega sveta v Zidanškovi ulici.

Tudi pionirčki s Titovega trga so se nedavno že uveljavili, ko so za praznik dneva vstaje pripravili svojim stanovalcem prijetno presenečenje. Dan pred nastopom so na vse 3 vhode hiš št. 6, 7 in 8 razobesili vabila s posebno pripombo, da naj odrasli ne gledajo predstave z balkonov ali pri oknih, temveč naj pridejo na dvorišče. Res so ob štirih popoldne domala vsi stanovalci treh hiš prišli k predstavi na dvorišče, kjer so jih otroci razveselili s prisrčnim programom. Prebivalci so bili nad otroškim izvajanjem tako navdušeni, da so prizadevne pionirje ob zaključku pogostili s pecivom in slaščicami. To je mladino še bolj navdušilo in zdaj imajo na dvorišču stalne »konference«, na katerih »razpravljajo« o bodočem novem programu. Tudi v njihovo blagajno je nekaj kanilo, kar pa so takoj varno spravili v celjsko hranilnico.

Zelo razveseljivo je dejstvo, da se za pionirsko delo zelo zanimajo prebivalci naselij in pionirje tudi podpirajo s koristnimi nasveti, da jih tako posredno vzgajajo za poznejše organizirano delo, istočasno pa jih tudi odvračajo od ulice.

Občinska pionirska komisija želi, da bi se predstavniki teh pionirskih terenskih organizacij zaradi boljšega pregleda tesneje povezali z občinskim pionirskim svetom.

Mladi zadružniki iz Lisičnega so užaljeni

Pred dnevi je aktiv mladih zadružnikov Lesično organiziral poučno ekskurzijo po raznih državnih posestvih, vendar se je izleta udeležilo le nekaj mladincev. Toda vsa mladina, ki živi v zakotnem kraju Kozjanske, si želi takih izletov.

Ker je bil ta aktiv mladih zadružnikov med letom zelo delaven, mu je KZ oskrbela brezplačen prevoz na ekskurziji. Žal pa se tega izleta niso vsi udeležili, ker jih skoraj polovica ni bila obveščenih. Na izlet so šli le tisti, ki stanujejo v bližini zadruge, medtem ko so oddaljenejši ostali doma. Tako tudi predsednik in blagajnik Aktiva mladih zadružnikov, ki sta bolj oddaljena od sedeža zadruge, nista bila obveščena o ekskurziji. Čudno je to, da kadar je bilo treba priti na kak sestanek v Kozje, ki je oddaljeno 8 km, pristojnim ni bilo predaleč za obvestilo. Topot so bili prizadeti celo tisti, ki so bili v neposrednem stiku z aktivom, saj tudi nje niso obvestili o izletu.

Menimo, da je bila ekskurzija za vse — za revne kot za bogate. — Zato ne bi smeli delati razlik. Tudi deklice iz Lesičnega se pritožujejo, češ, za krompir okopavati so nas našli, za izlet pa nam niso povedali.

Prizadeti mladi zadružiiki iz Lesičnega so užaljeni nad takim zapostavljanje in upravičeno obsojajo organizatorja tega izleta. Prizadeti

CELJSKI TRG V TEM TEDNU

Zadnji teden so bile celjske gospodinje prijetno presenečene, ko so stopile na celjski trg. Cene živilom, predvsem povrtnini in zelenjavi so kar čez noč izdatno padle. To lahko predvsem zapišemo za socialistični sektor, ki je zbil cene tudi pri zasebnih prodajalcih.

Žal pa potrošniki še ne moremo biti zadovoljni s ceno sadja, ki je razen manj kvalitetnih jabolk še vse previsoka. Sadja smo prav zaprav letos že zgodaj imeli dovolj na trgu, toda neopazno so šle mimo nas breskve in marelice, tako da si gospodinje niso mogle letos pripraviti tovrstnih kompotov in marmelade.

Vse preredko imamo na celjskem živilskem trgu tudi ribe, po katerih je veliko povpraševanje. Prav tako so redkost na celjskem trgu tudi piščanci, ki smo jih druga leta v tem času imeli na pretek.

Cene živilom v tem tednu so bile naslednje: (cene v oklepaju veljalo za državni sektor)

Fižol v stročju 50—80 (60), solata 60—100 (60), krompir novi 25 (25), krompir stari 23, cvetača 50—40 (50—40), ohrovt 30—40 (50—40), čebula 50—80 (50—68), česen 150 (80—100), zelje 30 (20 do 30), kumare 40 (50—40), peteršilj 60—100 (60 do 80), korenček 40 (40), paprika (90—100), paradižnik (60-64), rdeča pesa 40-50 (40), koleraba 40, redkev 20, špinača 100—150, hruške 30—70, (42—50), slive ringlo 70 (70), češnje 50—70, breskve 150 (120), jabolka 25—50 (25—35), piščanci 150—450, kokoši 400—700, jajca 15—17 (15), med 400, fige sveže (50), borovnice 60—100 (60), limone (270), rozine (44), češplje suhe (280), mleko 36, skuta 160, smetana 240.

gibanje prebivalstva

V času od 19. do 26. julija 1958 je bilo rojenih 28 dečkov in 30 deklic.

Poročili so se:

Ferdinand Stopar, rudar in Štefanija Lemič, bol. strežnica, oba iz Pečovnika; Ciril Kroflič, železostrugar in Marija Arh, uslužbenka, oba iz Celja; Franc Antologa, posestnik in Miroslava Toman, blagajničarka, oba iz Celja; Ferdinand Voga, šofer in Ana Božnik, delavka, oba iz Celja; Viljem Poznik, kovinostrugar in Ana Brezovnik, bolničarka, oba iz Celja; Stanislav Potočnik, trgovski pomočnik iz Topolšice in Frančiška Grušovnik, trg. poslovodkinja, iz Šoštanja.

Umrli:

Ivan Leban, rudar iz Celja, star 58 let; Ana Berdnik, gospodinja iz Pongraca, stara 64 let; Lucija Centrih, gospodinja iz Arje vasi, stara 69 let; Franc Jug, kmet iz Lesičnega, star 49 let; Ivan Ratnik, poljski delavec iz Arje vasi, star 27 let; Martin Krajnc, posestnik iz Celja, star 85 let.

kronika nesreč

8-letna Heelna Planinšek iz Teharja je hodila po železniški tračnici. Padla je in si težje poškodovala nogo.

9-letna Darinka Lazar, doma iz Maribora, je padla in si zlomila nogo.

Pri skakanju v Savinjo si je poškodoval glavo Ferdo Haler iz Štor.

S kolesom je padel Ivan Rotar iz Lopate. Pretresel si je možgane. — Tudi dijakinja Marija Vovk iz Pilštanja si je pri padcu pretresla možgane.

Pri padcu si je zlomil roko Ferdo Savski iz Ostrožnega.

J. R. iz Zavodne je iz neznanega vzroka spila večjo količino lizola. Nezavestno so prepeljali v bolnišnico.

9-letni Franc Končnik iz Pirešice si je s sekiro odsekal dva prsta na roki.

Pri padcu s kozolca si je pretresel možgane 12-letni Marijan Korun iz omilskega.

Notranje poškodbe je dobil pri padcu z zidarskega odra Ivan Vasle iz Šempetra.

Pri padcu si je poškodoval rebra Stanko Kolenik iz Pečovnika.

Ferdo Pepelnik iz Šempetra je padel in si zlomil nogo.

Pri padcu s kozolca si je poškodoval tilnik Franc Jug iz Trebinjšce pri Lesičnem.

Z injekcijo strupa je na Dobrni poskušala samomor M. T. iz Dobrne. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Pri padcu s kolesom so se poškodovali: Vera Kompan iz Celja, dobila je poškodbo na glavi; Olga Hrček iz Krtnice pri Podplatu je dobila pretres možganov in notranje poškodbe; Ivan Čater iz Pečovnika je dobil pretres možganov; resne poškodbe na glavi in pretres možganov je dobil Ignac Kobale iz Žič; Ivan Koprivnik iz Socke pa si je poškodoval glavo.

S koso je bila po neprevidnosti poškodovana na nogi 6-letna Lenka Žagar iz Lok pri Mozirju.

Mlatilni stroj je odtrgal roko pod laktom 14-letnemu Stefanu Goležu iz Zgornjega Tinskega pri Žusmu.

Pri eksploziji smodnika je dobil težje opekline po telesu Alojz Ahtik iz Trnovelj.

Stanovanjska skupnost

NE MORE BITI PODREJENA NITI OBČINI, NITI SVETU ZA STANOVANJSKE ZADEVE

Večmesečno delo pri oblikovanju stanovanjskih skupnosti v posameznih občinah je dalo že mnogo dragocenih izkušenj, vendar so še primeri, da ljudje ne razumejo prav vsebine stanovanjskih skupnosti. Razumljivo je, da bodo oblike in delo posameznih stanovanjskih skupnosti zelo različne, zato ne moremo snovati vseh skupnosti po istem vzorcu. Pri tem pa se vendarle ne moremo izogniti nekaterim osnovnim skupnim načelom.

NOVE STANOVANJSKE SKUPNOSTI SE BISTVENO RAZLIKUJEJO OD STARIH

V nekaterih občinah ne ločijo bistva nove stanovanjske skupnosti od stare. Stare stanovanjske skupnosti so ponekod dobro delale, so pomagale hišnim svetom vzdrževati stanovanjski sklad. V sklopu takih stanovanjskih skupnosti je bilo ustanovljenih tudi več servisov, ki so poceni in uspešno opravljali razna obrtna dela. Takih servisov tudi v novi stanovanjski skupnosti ne bi kazalo zanemarjati, vendar tu ne bi smeli iti v tako širino, da bi stanovanjski skupnosti dodajali še vrsto težjih nalog s področja komunale. Tako razširjenje dejavnosti preko stanovanjske skupnosti nima nič skupnega z novo stanovanjsko skupnostjo. Stanovanjski skupnosti ne bi smeli naprtiti tako odgovornih nolog, kot je na primer gradnja stanovanj, skrb za kanalizacijo, popravilo cest itd., ker so to naloge, za katere bi moral skrbeti občinski ljudski odbor oziroma za to izvoljeni sveti pri občinah. Vsekakor pa bo koristen nadzor stanovanjskih skupnosti nad izvajanjem teh komunalnih programov. Dobro je treba premisliti, če se morda v tem ne bi skrivala skrita težnja občine, da naj stanovanjska skupnost rešuje tudi tiste naloge, ki jih ni mogoče prištevati med neposredno skrb da združino.

NOVE STANOVANJSKE SKUPNOSTI MORAJO SKRBETI PREDVSEM ZA DRUŽINO

Prav gotovo se bodo oziroma se že pojavljajo primeri, da je dosedanja stanovanjska uprava nekako prevzela vodstvo stanovanjskih skupnosti. Nič čudnega ne bi bilo, če bi v takih primerih izbijale ugotovitve, da je stanovanjska skupnost nekak organ občine, se pravi, da je podrejena upravnemu aparatu občine. Takšne ugotovitve bi lahko omajale rast stanovanjskih skupnosti.

Nova stanovanjska skupnost ne more biti nikakšna podružnica komunalne dejavnosti pri občini, niti je komurkoli podrejena!

Medtem ko so stare stanovanjske skupnosti skrbele predvsem samo za hiše, morajo nove stanovanjske skupnosti skrbeti v prvi vrsti za človeka in družino. Preprosto bi lahko dejali, da je nova stanovanjska skupnost samoupravni organ, ki bo usmerjal življenje državljanov na določenem področju, organ, ki bo delal na osnovi določenih pravic in dolžnosti povsem samostojno ter bo na osnovi predlogov državljanov zadovoljeval potrebe vsakdanjega življenja v družini.

DRUŽBENO UDEJSTVOVANJE IN SODELOVANJE V STANOVANJSKIH SKUPNOSTIH JE POMEMBNA OSNOVA ZA IZBOLJŠANJE ŽIVLJENJSKE RAVNI

Pri ustanavljanju stanovanjskih skupnosti bomo morali posebno upoštevati težnje in potrebe prebivalcev na določenem področju. Skupnosti se ne bodo smele zanašati na sugestije in predpisovanje programov z vrha navzdol, temveč bi morale pri državljanih vzbujati zavest, da je družbeno udejstvovanje v stanovanjskih skupnostih osnova za izboljšanje življenjskega standarda. Čim bolj bodo državljani sodelovali in soodločali v svoji stanovanjski skupnosti, tem prej bodo na njihovem področju rešeni najbolj pereči problemi.

Trgovsko in proizvodno podjetje

»ŽITAR-MLINAR« CELJE

Kocbekova ulica — Telefon 26-72

kupi dobro ohranjen traktor

z dvema prikolicama

šport • šport • šport • šport • šport

Triumi celjskih atletov in atletinj NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

Kladivar je osvojil 7 državnih prvenstev. — Nova državna rekorda Brodnika in Šikovčeve. — Republiška rekorda Važiča in švedske štafete.

— Potniki za Stockholm.

Bil sem očividec XIV. atletskega prvenstva Jugoslavije za posameznike, tridnevnega napornega tekmovanja na stadionu Crvene zvezde v Beogradu. Na startu so bili vsi najboljši jugoslovanski atleti in atletinje, med njimi tudi 17-članska ekipa celjskega Kladivarja. Celjani so tokrat odločno posegli v borbo za najvišje lovorike — naslove državnih prvakov.

BESEDA O NOVIH PRVAKIH

Kar začnimo pri Stanku Lorgerju, ki je dominiral na tem prvenstvu nad ostalimi jugoslovanskimi sprinterji in tekačih čez visoke ovire. Bil je »centralna figura« šampionata Jugoslavije v atletiki, zmagovalec tekov na 100 m in 110 m čez ovire v stilu pravega šampiona, kjer je dosegel odlične rezultate. Po napornih predtekih je v finalu zaostal za svojim državnima rekordoma vsega za desetinko sekunde! Znova je prepričevalno potrdil, da je najhitrejši Jugoslovan in da celo Dragašević (10,4 v Valjevu!!!) nima kaj iskati ob njegovi strani. Tudi na visokih ovirah je v finalnem teku v samem mraku (v tretjem teku v kratkem časovnem presledku!!!) dosegel odličen čas 14,1. Da ni bilo napačno postavljenih ovir v prvem finalnem teku — bi brez dvoma lahko prisostvovali novemu državnemu rekordu Stanka Lorgerja. Za svoje storitve je bil od vseh gledalcev toplo nagrajen. Lorgerja visoko cenijo v Beogradu in kot smo se tokrat prepričali uživa vse simpatije Beograjčanov.

Šikovec Olga je na tem prvenstvu ponovno potrdila svojo hitrost. Kljub slabi progi je v teku na 100 m postavila nov Jugoslovanski rekord 12,1, v teku na 200 m pa je s 25,2 potrdila ki pa je bil tokrat daleč najboljši od vseh ostalih tekmecev. Njegova zmaga je bila prepričevalna, pa čeprav ne moremo biti z rezultatom najbolj zadovoljni. Veter in slaba kopja so pač pripomogla k slabšim storitvam vseh tekmovalcev.

Važič Simo se je vrnil v Celje brez naslova prvaka FLRJ. Gripa, ki jo je prebolel tik pred tekmovanjem, ga je močno oslabila. Kljub temu je v teku na 1500 m zablestel in je bila borba med njim in Muratom odločena šele 60 m pred ciljem. Slabo in premehko tekališče ni bilo v prid celjskemu tekaču. Kljub temu je Važič ponovno potrdil slovenski rekord na tej progi. V Beogradu je bil drugi za Muratom! Drugo mesto je osvojila tudi Slamnikova na 800 m, ki je tokrat nasedla slabi taktiki in je morala ponovno gledati sijajni finiš Rajkove . . . Odlično so se odrezali celjski atleti v štafetah. V štafeti 4 × 100 m so Srnovršnik, Vučer, Lešek in Lorger bili drugi, vsega desetinko sekunde slabši od slovenskega rekorda, v švedski štafeti drugi v času novega slovenskega rekorda (Cajhen, Zupančič, Vučer, Srnovršnik) in v štafeti 4 × 400 metrov prav tako drugi (Vučer, Cajhen, Kopitar M. in Zupančič). Odlično se je uveljavil na 100 m mladi Srnovršnik, ki se je s časoma 11,1 in 11,2 prerinil do polfinala. Vučer kot finalist na 200 m, Silanova kot finalistka na 200 m, Gašparutova s 4. mestom na 800 m. Edini spodrsljaj sta zaradi izgube ritma doživela v finalu na nizkih ovirah Zupančič in Cajhen, kjer je bil Cajhen četrti, Zupančič pa peti. Pri ženskah se v metu kopja ni prerinila v finale Ocvirk Marjeta.

Bilanca 17-članske ekipe celjskih atletov in atletinj na letošnjem državnem prvenstvu bi bila: 7 prvih, 6 drugih, dve četrti, dve peti in eno šesto mesto, ob tem pa še 2 državna in 2 republiška rekorda! Bogata žetev, nad katero smo lahko več kot zadovoljni, ker nam daje dovolj »hrane« za bodoče delo.

Potni list za Švedsko na evropsko prvenstvo v atletiki, ki bo v drugi polovici avgusta, so si iz Celja zagotovili Lorger, Lešek, Važič in Brodnik, spremljal pa jih bo trener Gradišnik Fedor. Prepričani smo, da se bo tej skupini pridružila še Šikovec Olga, ki je letos v rekordni formi in si je povsem zaslužila, da potuje na nastop izbranih atletinj Evrope.

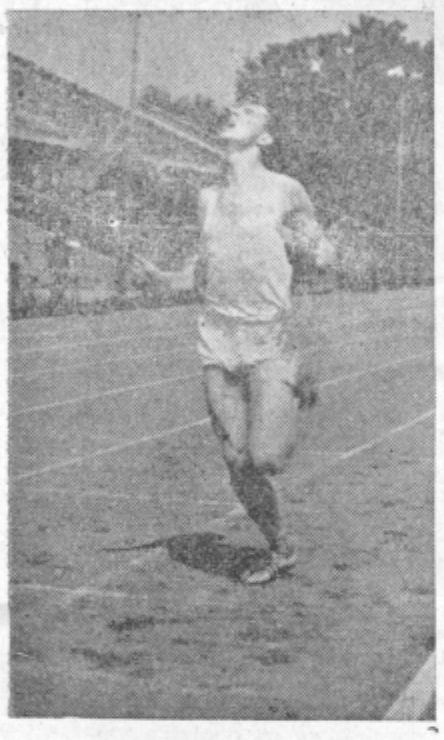

Vipotnik v teku na 800 m

primat na tej progi. Kot Stanko Lorger je tudi Šikovčeva osvojila kar dve državni prvenstvi! Vpisala pa bi lahko svoje ime kot rekorderka tudi v štafeti 4 × 100 m, če ne bi bilo nesrečne zadaje predaje med njo in Silanovo, kjer jima je padla štafetna palica na tla in s tem je bilo izgubljeno že pridobljeno državno prvenstvo . . .

V senci velikih borb za naslove prvakov v posameznih disciplinah sta odlična in vsestranska celjska atleta Brodnik in Kolnik skorajda neopazno od gledalcev krepko garala v najnapornejšem atletskem tekmovanju — v deseteroboju! Med njima se je razvila ogorčena bitka in po osmi disciplini je bil še vedno v vodstvu Kolnik, ki je pa v zadnjih dveh močno popustil tako, da je Brodnik slavil zmago skorajda s 500 točkami prednosti. Nesrečna norma za pot na evropsko prvenstvo je sicer oba mirna tekmovalca tokrat napravljala preveč nervozna . . . Po velikem spodrsljaju Brodnika v metu krogle, kjer je imel dva prestopa in je v zadnjem metu zaostal za svojim rezultatom kar polna 2 m, je v naslednjih disciplinah postavil celega moža. Sicer mu tudi disk in kopje nista letela tako daleč kot običajno, zato pa je bil več kot odličen v tekih in skokih, kjer je postavil kar 5 svojih osebnih rekordov! Tudi Kolnik je brez dvoma deseterobojec velikega formata, ki mu je potrebna »pila« le v metih in teku na 1500 m. Brodnik je v njem dobil enakovrednega tekmeca! Kolnik bi s svojim rezultatom v skoku v daljino med posamezniki dosegel 2. mesto v FLRJ, takoj za odličnim Milerjem . . . Rezultat tega izenačenega tekmovanja je bil nov državni rekord v deseteroboju, ki ga je dosegel Brodnik s 6361 točkami! Kolnik je dosegel drugo mesto s 5795 točkami. Kar poglejmo storitve obeh v posameznih disciplinah, na katere bi bil ponosen marsikateri slovenski atlet. Brodnik — Kolnik: 100 metrov 11.5 — 11.1, daljina 6,46 — 6,85, krogla 11,76 — 11,89, višina 178 — 170, 400 m 52.1 — 52.6, 110 m ovire 15.6 — 15.7, disk 36,02 — 32,14, palica 4,05 — 4,05, kopje 57,54 — 46,12, 1500 m 4:47.8 — 5:39.6!

Nov državni prvak je postal tudi Roman Lešek v skoku ob palici z znamko 4,35 m. V »žepu« je imel že tudi nov rekord v tej disciplini na 4,44 v drugem poizkusu, kjer je to višino lepo premagal, saj se letvice ni niti dotaknil. Ko je telo že padalo proti doskočišču pa je z rokami prepozno izpustil palico in letvica se je zrušila . . .

V metu kopja je presenetil s svojo zmago in osvojitvijo državnega prvenstva Jože Kopitar,

CELJSKI TEDNIK — IZDAJA OKRAJNI ODBOR SZDL V CELJU — UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR — ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: CELJE, TITOV TRG 3 — POŠTNI PREDAL 16 — TEL. UREDNIŠTVA 24-23, UPRAVE IN OGLASNEGA ODDELKA 25-23 — TEKOČI RAČUN 620-305-T-1-266 PRI MESTNI HRANILNICI V CELJU — IZHAJA VSAK PETEK — LETNA NAROČNINA 500 DIN, POLLETNA 250 DIN, ČETRTLETNA 125 DIN — ROKOPISOV NE VRAČAMO — TISKA CELJSKA TISKARNA V CELJU

O zadnjih uspehih, porazih in načrtih

Smo sredi razgibane atletske in plavalne sezone. Nogometaši in ostali športniki v igrah so za trenutek na »oddihu«, da o njih skorajda ne moremo kaj napisati. Zato velja beseda našim plavalcem, ki iz dneva v dan trenirajo v plavalnem bazenu in se pripravljajo na višek sezone.

V Ljubljani so gostovali plavalci v dvoboju z Ilirijo, kjer so pa izgubili srečanje z 62:82. Pripisati moramo, da je Trbovc ob tej priliki kot prvi Celjan preplaval 100 m pod 1:10! V waterpolu je Ilirija zmagala po »zaslugi« sodnika z 9:8.

Drugo gostovanje Neptuna v Ljubljani proti PK Ljubljana je prinesel celjskim plavalcem poraz s 24 točkami razlike. V waterpolu je B moštvo Neptuna doživelo poraz proti okrepljenemu B moštvu Ljubljane s 4:6.

A moštvo Neptuna je v močnem turnirju zasedlo zadnje mesto, vendar je pred Ljubljančani demonstriralo tehnično lepo igro. Celjani so pokazali svoje kvalitete predvsem v prvem delu igre, v drugem pa jim je v odločilnih trenutkih vselej zmanjkalo vzdržljivosti. Mlado moštvo Neptuna je doživelo visok poraz od Ljubljane 1:11, proti Primorju pa so zaigrali s standardnim moštvom in so po vodstvu v I. polčasu s 6:4 srečanje izgubili s 7:10! Ista nesreča je Celjane doletela v srečanju s Spartakom, kjer so Celjani v I. polčasu vodili s 4:2, nakar so srečanje izgubili s 4:7 . . . Glavni strelec Neptuna je bil Ščuka, ki je bil na tem turnirju kot drugi najboljši realizator od vseh igralcev. Napredek v waterpolu je več kot otipljiv, manjka le še potrebna zdržljivost in hitrost igralcev, ki v waterpolu pomenita glavni gonilni sili.

Kaj pa plavalne šole? Prvi tečaj je že zaključen. Kar 25 mladih ljudi se je naučilo plavati. Starši so nekam z nezaupanjem gledali na te plavalne šole. Vendar otroci so bili deležni pod skrbnim vodstvom vaditeljev vse nege in smotrnega pouka. Uspeh ni izostal! Upajmo, da bodo absolventi te šole najbolj prepričevalna propaganda, da bodo starši v bodoče z večjim zaupanjem vpisovali svoje otroke v plavalne šole. Danes si pač ne moremo predstavljati mladega človeka, ki ne obvlada za naše slovenske razmere tako praktičnih športov kot so plavanje, smučanje in kolesarjenje! O takih ljudeh lahko smelo trdimo, da nimajo osnovne telesne izobrazbe. — No sedaj je pričela z delom II. skupina mladih neplavalcev, ki se ji bo v teh dneh priključila še skupina 30 odraslih ljudi, ki prav tako niso vešči plavanja. Tako se bo v letošnjem letu naučilo plavanja okrog 150 Celjanov.

Kakšen program se nam obeta še letos v celjskem bazenu? Pravkar se bo pričelo prvenstvo LRS v waterpolu, na katerem nastopa v družbi šestih izbranih ekip tudi Neptun. Celjani imajo lepe perspektive v tej ligi, ki bo izvedena v dveh kolih. Druga polovica te lige bo odigrana sredi avgusta v Celju. Pred zaključkom avgusta bo v Celju mladinsko prvenstvo LRS v plavanju, kjer bomo videli na startu odličnega državnega rekorderja Brinovca iz Kranja. Tudi Celjani imajo vse pogoje, da se bodo na tem tekmovanju dobro uveljavili, še posebej pa Boris Orel in Goršič Tone, ki sta poleg pionirja Daneta Vrhovška najbolj nadarjena celjska plavalca. V septembru bomo v Celju priča plavalnih dvobojev Neptuna : Celuloza in Neptun : Ilirija, če bo vreme naklonjeno pa še Neptun : Triglav (Kranj). Skratka — obeta se nam pester program s kvalitetnimi prireditvami.

CELJSKI TEDNIK

V VSAKO HIŠO

UPRAVNI ODBOR KMETIJSKE ZADRUGE PETROVČE

RAZPISUJE DELOVNO MESTO HIŠNIKA V ZADRUŽNO GOSPODARSKEM OBJEKTU.

Pogoji: Kandidat mora biti vešč upravljati vsa hišna dela in ravnati s centralno kurjavo. Delovno mesto je na razpolago tudi za ženo. Družinsko stanovanje je zagotovljeno. Nastop službe po dogovoru, plača po kolektivni pogodbi.

Ponudbe pošljite na upravo Kmetijske zadruge Petrovče do 15.8 8

Ponudbe pošljite na upravo KMETIJSKE ZADRUGE PETROVČE do 15. avgusta 1958.

Kovinotehna Celje

Valjane proizvode črne in barvne metalurgije, razno kvalitetno orodje tu in inozemskega porekla za obdelavo kovin in lesa, vsakovrstne vijake v najpopolnejšem asortimentu, žičnike in žične izdelke, sanitarno keramiko ter armature in vodovodne instalacije, ostale izdelke kovinske predelovalne industrije za vsakovrstno uporabo, brusni in tesnilni material itd. — Priporočamo se, da se ob potrebi nabave blaga kovinskega izvora obrnete na naše podjetje in prepričani smo, da boste solidno postreženi.

RAZPIS

Komisija za štipendije pri Občinskemu LO Šentjur pri Celju razpisuje za šolsko leto 1958/59 naslednje štipendije:

Višja pedagoška šola: skupina matematika-fizika	1 mesto
Višja pedagoška šola: skupina slovenščina	1 mesto
Višja pedagoška šola: skupina angleški jezik	1 mesto
Višja pedagoška šola: skupina biologija	1 mesto
Višja šola za telesno vzgojo (ženska)	1 mesto
Učiteljišče	10 mest
Zobotehnična srednja šola (zobotehnik)	1 mesto
zobna inštrumentarka	1 mesto
Šola za sanitarne tehnike	1 mesto
Višja gospodinjska šola	1 mesto

Prednost pri podeljevanju štipendije imajo dijaki starejših letnikov navedenih šol.

Interesenti za štipendije naaj do 15. avgusta predložijo Komisiji za štipendije naslednje:

1. Lastnoročno pisano prošnjo, taksirano z 180 din državne takse in 95 din v gotovini za občinsko takso;
2. Overovljen prepis zadnjega šolskega spričevala oziroma potrdilo o vpisu v šolo;
3. potrdilo o skupnem gospodinjstvu;
4. Potrdilo o premoženjskem stanju staršev, odnosno svojcev, s katerimi prosilec živi v skupnem gospodinjstvu;
5. Potrdilo o prejemanju otroških doklad;
6. Mnenje in predlog SZDL, oziroma mladinske organizacije.

Prošnje nepopolno opremljene z zahtevanimi prilogami, kakor tudi vse ostale vloge in prošnje, ki bodo dospele po postavljenem roku 15. avgusta 1958 se ne bodo obravnavale.

Komisije za štipendije ObčLO Šentjur pri Celju

Kratke iz Slovenskih Konjic

Uprava stanovanjske skupnosti v Slov. Konjicah je pred nedavnim prevzela večstanovanjsko stavbo pri žičkem samostanu v Špitaliču. Ker bo zgradbo potrebno precej popraviti in obnoviti, bo seveda prva naloga, da si zagotovi primerna sredstva. Prav tako nameravajo napeljati elektriko, za kar bodo morali še potegniti lokalni vod, razen tega pa predvidevajo, da bi uredili še vodovod.

Toplo in sončno vreme privablja vsak dan v konjiški kopalni bazen kar lepo število kopalcev. Seveda je pri tem največ mladine, pa tudi starejši dosti ne zaostajajo. Ker je bazen poleg športnega stadiona, je to dokaj primerno za tiste, ki tam trenirajo ali igrajo ter se nato osveže s kopanjem.

V začetku tega tedna je bilo v Slov. Konjicah zaključeno taborjenje obveznikov predvojaške vzgoje, ki je bilo v dveh izmenah s preko 400 fanti s področja občine. Vsaka izmena je trajala deset dni s precej obsežnim programom dela.

RAZPIS

Na podlagi 58. člena uredbe o kmetijskih zadrugah razpisuje Komisija za imenovanje in odstavitev direktorjev podjetij pri ObLO Žalec mesta

upravnikov

kmetijskih zadrug Šempeter v Sav. dolini, Žalec in Petrovče. Pogoji: Nižja, srednja ali višja strokovna izobrazba in potrebna praksa. Kolkovane prošnje (180 din državne in 95 din občinske takse) z življenjepisom, dokazili strokovne izobrazbe in prakse poslati občinskemu ljudskemu odboru Žalec. Zadnji rok za vlaganje prošenj je 15. avgust 1958.

objave in oglasi • objave in oglasi

Razpisna komisija Trgovinske zbornice za okraj Celje

razpisuje

na temelju čl. 11 Pravilnika o uslužbencih trgovinskih zbornic (Ur. l. FLRJ št. 21-58) delovno mesto

REFERENTA-ANALITIKA

Pogoj: popolna srednja šola po možnosti ekonomske smeri. — Plača ustrezno sistematizaciji delovnih mest. — Prošnje je poslati do 25. avgusta t. l. na naslov: Trgovinska zbornica Celje, Miklošičeva 3.

OBVESTILO

Tajništvo za zdravstvo in socialno varstvo obvešča prebivalstvo področja okraja Celje, da je razmejitev zasebne zdravniške in zobarske prakse izvršena definitivno s 1. 7. 1958 — razen začasna izjema v Šmarju in Mozirju do 31. avgusta 1958.

Ker bodo javno zdravstveno službo vršili zdravniki in zobarji, ki so imeli do sedaj tudi zasebno prakso, ni nobenega dvoma, da bo ta služba kvantitetno in kvalitetno na isti višini kot je bila v zasebnih ordinacijah.

Nezavarovani člani-samoplačniki imajo torej iste možnosti in pogoje kot zavarovanci.

Občinski ljudski odbori — oziroma zdravstveni domovi so na svojih področjih organizirali celotno zdravstveno službo tako, kot je za prebivalstvo najbolje.

Družbene in karitativne organizacije, sindikati, Okrajna zadružna zveza in drugi naj svoje članstvo obvestijo o načinu organizacije in izvajanja celotne javne zdravstvene službe tako, da bodo zavarovanci kot nezavarovanci — samoplačniki o vsem poučeni.

Tajništvo za zdravstvo in socialno varstvo OLO Celje

PUTNIK CELJE

obvešča vse cenjene stranke, da posreduje vse rezervacije ob morju in v planinskih domovih za letni oddih. Posvetujte se z nami, ko se odločate za letovanje, naša informativna služba ima podatke o gostinskih obratih in opise vseh krajev. V stiku z nami imate možnosti za prijetne počitnice.

Nadalje posredujemo nabavo potnih listov in nabavljamo tuje vizume.

Prednost našega poslovanja je tudi v tem, da si vozne karte za tu- in inozemstvo lahko nabavite v PREDPRODAJI že več dni pred potovanjem.

Pred potovanjem zahtevajte vse potrebne INFORMACIJE pri PUTNIKU CELJE.

ČEVLJARSTVO, TRG SVOBODE 5, CELJE

obvešča svoje cenjene stranke, da bo zaradi čiščenja lokala v času od 4. do 10. 8. 1958, zaprto!

Vsa fotografska dela solidno in hitro izvrši Foto IDEAL

POGREBNI ZAVOD CELJE PRODAJA OD SVOJIH OSNOVNIH SREDSTEV:

Kompletni stroj »Wanderer« 6 cilindrov z rezervnimi deli, kompletni stroj »Mercedes« 170 V s prestavami, sprednji kompletni most, »Mercedes«, 2 šasiji, karoserijo dostavnega avtomobila (liferwagen), diferencial kompletni, ter razne druge rezervne dele. Karoserijo za Fiat 615, 1.5 ton z novo streho blok za Fiat 615-B.

Možnosti do nakupa imajo državna podjetja in ustanove. V kolikor pa teh delov ne bomo razprodali do 20. 8. 1958 imajo pravico nakupa tudi privatniki.

PEVSKE TEKME V MARIBORU

Slovensko narodno gledališče v Mariboru bo tudi letos priredilo v dneh Mariborskega tedna že tradicionalne pevske tekme in sicer v nedeljo, 3. avgusta dopoldne. K tekmam se lahko prijavi vsak šolan pevec ali pevka, kakor tudi nešolani pevci in pevke, če le imajo lep glas in potrebno muzikalnost.

Vsak udeleženec pevskih tekem naj pripravi 3 pesmi, po možnosti eno narodno, ali arije. Note za spremljevalca mora prinesti prijavljenec s seboj. Ob 9. uri bodo izbirne predtekme ob 11. uri pa javno tekmovanje, pri katerem bo nastopajoče ocenjevalo poleg strokovne komisije tudi občinstv. Zmagvalci bodo prejeli nagrade. Tudi ni izključena namestitev v opernem zboru ali celo kot operni solist.

Pismene prijave bo sprejemala uprava Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru do pričetka tekmovanja. Potne stroške si plača vsak prijavljenec sam.

SPREJMEM žensko (dosmrtno) staro od 50 do 60 let, ki bi čuvala otroke. Naslov v upravi lista.

ADMINISTRATIVNE SOLE z nekaj prakse išče zaposlitev kot nameščenka — najraje v tajništvu ali komerciali. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Celje — 1. september«.

SPREJMEM gospodinjsko pomočnico. Naslov v upravi lista.

POUČUJEM angleščino za popravne izpite. Naslov v upravi lista.

POUČUJEM angleščino in matematiko. Naslov v upravi lista.

PARILNO KOLONO za siliranje krompirja, vprežni grebač (rahljač) in zaklopna gnezda za kokoši proda Mestna vrtnarija, Celje, Ljubljanska cesta 95 (Medlog).

PRODAM enostanovanjsko hišo. Svent Martin, Celje, Zagrad 65.

PRODAM 2 ha gozda, pretežno kostanjev les v Libojah. Naslov v upravi lista.

PRODAM zazidljivo parcelo na otoku. Naslov v upravi lista.

PRODAM strešno opeko (2000 kom.). Celje, Trnovlje 18.

PRODAM enostanovanjsko hišo s 30 arov obdelovalne zemlje v bližini postaje Šempeter v S. d. Naslov v upravi lista.

PRODAM nemško ovčarko 2 leti staro, dresirano, čuvajko (z mladičem). Naslov v upravi lista.

SPOMENIKE iz marmorja, granita in umetnega kamna dobite po izbiri in po konkurenčni ceni. Naslov v upravi lista.

PRODAM motorno kolo, brezžibno — registrirano znamke »PUCH«, ali zamenjam za moped. Naslov v upravi lista.

PRODAM poceni oleandre in palme. Dobrave, Celje, Tomšičev trg 12.

PRODAM rabljeno kompletno spalnico (vložki, žimnice itd.). Skočir, Celje, Jenkova 12, pritličje levo.

PRODAM poceni skoraj nov posnemalnik. Naslov v upravi lista.

DROGOVE za hmeljsko žičnico v večjih količinah takoj kupi Mestna vrtnarija Celje, Ljubljanska cesta 95 (Medlog).

GARAŽO oddam v najem. Prodam 300 komadov hitrozidakov in 1000 kg gašenega apna. Jenkova 1.

SOLIDEN MOŠKI v prosvetni službi išče opremljeno sobo v mestu; daje inštrukcije dijakom nižje gimnazije. Naslov v upravi lista.

ZAMENJAM lepo sobo v mestu za sobo in kuhinjo. Nagrada 25.000 din. Naslov v upravi lista.

SIVILJA išče prazno ali opremljeno sobo za takoj ali po dogovoru. Naslov v upravi lista.

UPOKOJENKI oddam opremljeno sobo. Naslov v upravi lista.

KDOR mi za nekaj časa posodi denar, mu nudim visoke obresti. Ponudbe na upravo lista pod »Posojilo«.

radio 202m

Nedelja, 3. avgusta
12.00 Pogovor z državljani
12.10 Zabavna glasba, vmes objave
12.15 Želeli ste — poslušajte!

Ponedeljek, 4. avgusta
17.00 Celjska kronika
17.10 Igra Milan Stante s svojimi ritmiki
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Torek, 5. avgusta
17.00 Celjska kronika
17.10 »Smrt vozi po cestah« — reportaža
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Sreda, 6. avgusta
17.00 Celjska kronika
17.10 Mali ansambli igrajo
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Četrtek, 7. avgusta
17.00 Celjska kronika
17.10 Od popevke do popevke . . .
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Petek, 8. avgusta
17.00 Celjska kronika
17.10 Igra godba na pihala Tovarne emajlirane posode p. v. Rafka Kosa
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

Sobota, 9. avgusta
17.00 Celjska kronika
17.10 Za vsakogar nekaj
17.30 Želeli ste — poslušajte!
17.45 Zabavna glasba, vmes objave

kino • kino • kino • kino

KINO UNION

Od 30. 7.—2. 8., »Vrt zla«, ameriški barvni
Od 3. 8.—7. 8., »Pustolovščine Arzena Lupina«, francoski barvni film

KINO METROPOL CELJE

Od 1. 8.—4. 8., »Ko pride ljubezen«, jugoslovanski film
Od 5. 8.—8. 8., »Bigamist«, italijanski film

LETNI KINO

Od 1. 8.—3. 8., »Lepi Brummell«, ameriški barvni film
Od 4. 8.—6. 8., »Piroška«, nemški film
Od 7 8.—11. 8., »Nismo mi angeli«, ameriški film

Fakir med nami pa nismo vedeli

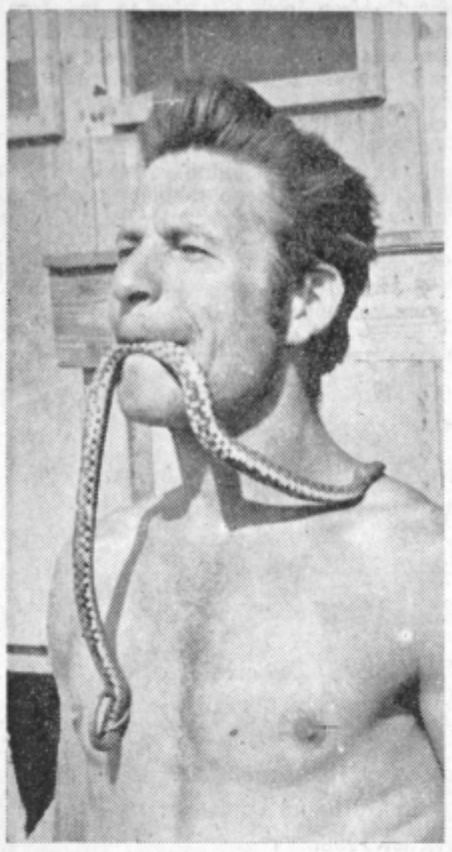

V mladinskem naselju »Toneta Tomšiča« na gradbišču avtoceste menda ni brigadirja, ki bi ne poznal Solakovića Zijata iz celjske brigade. Znan je kot dober športnik, tudi kot priden delavec — brigadir, še bolj pa menda zaradi svojevrstnega okusa.

Že nekajkrat je med brigadirji nastopil s svojimi fakirskimi točkami. V slast mu gredo žiletke za britje, marljivo vam zgrize kozarec za vino, specialiteta so mu žebljički, imenitno se počuti, če se lahko povalja po razbitem steklu itd. Kač sicer ne jé, ni mu pa nič neprijetno, da bi sicer nestrupene plazilke ne nosil za srajco, ali kot talisman kar v žepu. Na sliki ga vidimo, kako je dokazal z velikim gožem, da do kač ne čuti takega odpora kot običajno večina ljudi.

Solaković je delavec v Cinkarni, ker menda edino v Celju vedo, kaj ta fant vse počenja. Dasiravno jé vse, kar mi smatramo za neužitno, mu baje kosilo v brigadirski kuhinji nič manj ne tekne. No fakirja, ki je mesece živel med nami, mi pa tega niti vedeli nismo, verjetno še ne bomo tako kmalu videli v Celju, kajti Zijat bi se rad priključil naslednji celjski brigadi ki pride na gradnjo ceste.

EPIGRAMI

MOTORIZACIJSKA MRZLICA

»Kolibri«, »Vespa«, »Fiat 600«;
kdo vseh strašil našteti zna imena!
Če njih lastniki ne gredo na cesto,
pa vžigajo krog hiš kar brez pomena
že zgodaj zjutraj, pozno v noč, vozilo.
Iz sebe so, če sosed jih nadere milo.

VRT STANOVANJSKE SKUPNOSTI

Na vrtu rože so in sadje, zelenjava,
pa je pogruntal sosed — brihtna glava,
da skupnost ne pozna lastnika,
da »skupna« last je plod, ki ga zamika.

PETROLEJSKA

Kot luč zamenjala elektrika
je petrolej na svetu.
Arabski petrolej grozi,
da zdaj posveti vsemu svetu.

K. L.

NOVA, RESNIČNA ...

Že star možakar, penzionist z dežele,
je tiho stopil v restavracijo.
Na steno v nov cenik se je zagledal
in je na njim odkril senzacijo:
— Saj vsakokrat, ko pridem, cene višje
so tukaj! S kakšno motivacijo?
Razburjen omedlel je pod cenikom,
ki kaže cenam konstelacijo.
Tako možakar v hipu je izgúbil
realno svojo orientacijo ...

bodice-bodice-bodice

NA TRGU

— Preljubi morski prašiček,
za dva kovača razkrij
mi z listkom, ki ga potegneš,
usodo bodočih dni!

Tako navalile so ženske
in gnale so silen hrup,
ponujale so kovače
za listke, polne obljub.

Denar, moža in še hišo
— sploh vse dobiš, kar želiš!
Smeji se črna Ciganka,
ko v malho si tlači drobiž.

Bilà pa je neka Celjanka,
ki listkov kupila je pet.
Hotela pač vse je dobiti,
kar zanjo imel bi ta svet.

KORUZA IN ZLATO

Kdo bi si mislil, da biljka koruze, kot nekaka čarobna palica odkriva zlato v zemlji. To sta ugotovila dva češka inženirja. Pri podobni analizi stebla koruze, ki raste na določenem zemljišču, je možno ugotoviti, če je v zemlji na tem prostoru zlata ruda. Podobno lastnost imajo tudi stebla sončnic. Obe rastlini vsrkavajo zlato iz zemlje, ki ga potem najdejo v pepelu zažganih stebel.

MINIATURNI SATELIT

Grupa moskovskih srednješolcev je izdelala miniaturni Sputnik s premerom 21 milimetrov. Srednješolci so ga lansirali prav tako z miniaturno tridelno raketo. Prvi del rakete je dvignil satelit v višino 80 metrov, drugi na 170 metrov, tretji pa je dosegel skrajno viširo 250 metrov. Kot pogonsko gorivo so mali konstruktorji uporabili zmes oglja in solitra.

DA BI PREPREČIL POŽAR

Neko ameriško potniško letalo je pristalo na letališču blizu Tokia, kljub temu, da je med poletom izgubilo eno kolo. Da pri pristajanju letala ne bi prišlo do požara, je pilot krožil nad Tokiom šest ur, vse dotlej, dokler ni potrošil vso zalogo goriva, ki bi pri prisilnem pristanku prav verjetno eksplodiralo.

STARI RADIOAKTIVNI ROKOPISI

Znana francoska učenjakinja Irena Jolio-Cury je odkrila v nekem znanstvenem arhivu v Parizu 56 let stare rokopise, ki izžarevajo radioaktivne žarke. Ko je v starem arhivu iskala rokopise svojih staršev, je Gajgerjev

števec, ki ga je imela slučajno pri sebi, začel reagirati. O tem odkritju je takoj obvestila upravo arhiva, ker je bila radioaktivnost starih dokumentov tako močna, da je predstavljala nevarnost za uslužbence in obiskovalce te znanstvene institucije.

TEMPERATURA NA LUNI

Temperatura na Luni se giblje med plus 120 in minus 150 stopinj. Do te

znanstvene ugotovitve so prišli sodelavci velikega sovjetskega observatorija Pulkovo na podlagi merjenj z radioteleskopom in teleskopom z ogledalom. Razen tega so ugotovili, da je površina Lune zelo slab prevodnik toplote.

Rešitev v sili

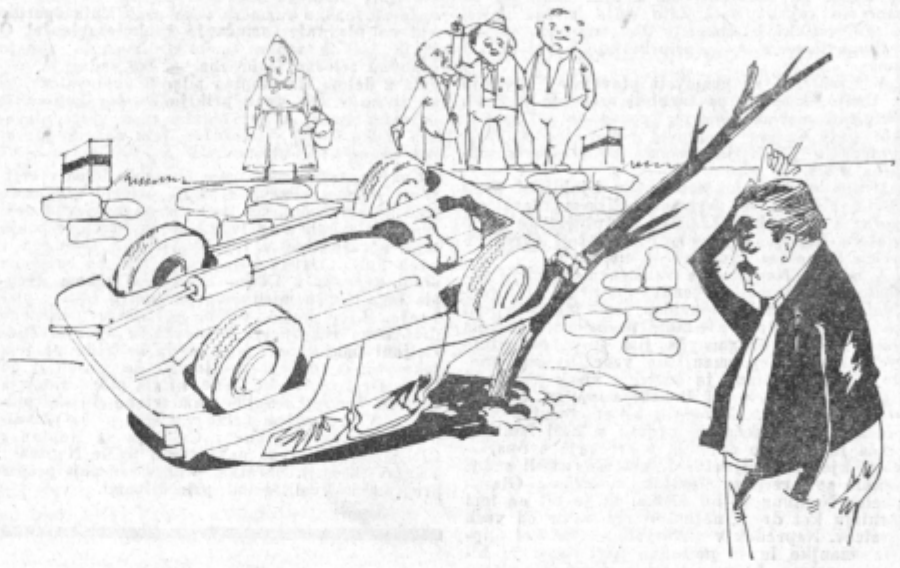

— Hudiča, zakaj ga nismo registrirali kot tip »prekucnika«? —

BEGUNEC

PO PRIPOVEDOVANJU L. NERATA
NAPISAL: J. KRAŠOVEC
ILUSTRIRAL: T. SKOK

ZGODBA PO RESNIČNEM DOŽIVLJAJU 7

VSEBINA IZ PREJŠNJIH ŠTEVILK: Begunec Lojz, ki je ilegalno pribežal iz Jugoslavije preko Italije v Francijo, zaide med agente tujske legije, ki ga opijanijo in spravijo s seboj. Iz Francije ga takoj pošljejo v Alžirijo in ves čas se mu ni ponudila nobena prilika za beg. V Saidi najde rojaka, s katerim snujeta načrte za beg ... Neznosne razmere v legiji in maltretiranja obrezhrabrita Lojza, da ne more več hliniti dobrega legionarja in gleda samo še na to, kako bi pobegnil ...

Lojz, ki je utrujen od mučnih misli in vtisov prejšnjega dne proti jutru zaspal, se je presenečen prebudil, ko je bilo sonce že visoko. Ni ga prebudila trobenta niti zadirčno kričanje kaplarjev. Predramil se je kot nekoč doma ob nedeljskih jutrih.

Potuhnjeno se je pretezal pod odejo. Šele čez nekaj časa se je spomnil, da je bil božični dan in da ta dan ne bo vaj. Naglo se je oblekel in pri oknu oprezal po dvorišču.

Pred kantino so se pravkar basali v džip podoficirji, ki so se odpravljali na potep po Saidi. Med njimi je bil tudi kaplar Kurt. Lojzu je odleglo. Šel je v kantino in poiskal Marjana. Medtem ko sta zajtrkovala, sta si oba hotela povedati eno in isto novico. Toda čim sta spoznala, da usoda Martina obema ni neznana, sta tehtala nastali položaj. Nesrečni fant, ki je z Madžarom Ferencom prejšnji dan pobegnil in pri tem imel takšno smolo, da so ga že po prvih urah bega ujeli, je skalil njune načrte. Zdaj bodo nekaj časa pazili na vse novince. Trudila sta se, da sta ob pogovoru, ki ga ni mogel nihče razumeti, kazala kar najbolj nedolžno in vsakdanje lice.

— Razumem te, Lojz, je pravil Marjan. Tudi meni se obrača želodec, ko se trudim ostati s temi švinjami v čim boljših odnosih. Da se Martin z nama ni družil, je sicer njegova nesreča, toda nama je to v prid. Toda kljub temu morava zelo paziti. Lepo te prosim, Lojz, potrpi še kak dan. Nikar ne počenjaj stvari, ki bi tvojemu kaplarju postale sumljive. Rečem ti, da bo te dni gotovo prišla prilika. Uporniki zelo radi napadajo ob praznikih. Ni hudič, da bi se za božič ali za Novo leto ne sposodili tudi nas. Ob takem primeru ravnajva kot sva se domenila. Izkoristiti morava gnečo. Neumno si storil, Lojz, da si se začel izogibati Kurta. To popravi, če le moreš ... Vsa nesreča je, da nisva skupaj v isti četi. —

Lojz in Marjan sta se domenila, da se bosta sestala po večerji, ker bi ne bilo dobro, če bi ves dan tiščala skupaj.

Lojz se je ohrabljen poslovil od prijatelja. Slutil je, da ne bo več dolgo v tej kasarniški ječi. Začel se je pripravljati na bodoče dogodke. Predobro se je zavedal, da nevarnosti ne bo konec, četudi se jima posreči odnesti legiji pete. Z uporniki bosta morala najti stike. Toda kako jih bodo oni sprejeli? Ti ljudje tudi ne morejo verjeti vsakemu na oči. Zato je Lojz božični dan koristno izrabil. Obhodil je vso žico okoli kasarniških stavb. Celo v korakih jo je izmeril. S steklenico ruma je splezal zdaj na ta, zdaj na oni stražarski stolp in klepetal s stražarji, zraven pa opazoval njihovo oborožitev. Natančno si je zapomnil kje je skladišče orožja in municije. Da je rezervni oficir jugoslovanske armade živ krst ni vedel. Oficirska šola pa mu je bila tokrat v korist. Priklical si je v spomin naloge izvidnikov in opazoval vse, kar bi utegnilo zanimati sovražnika o legionarskem gnezdu ...

Opoldne so poklicali vse novince v zbor. Kaplar Kurt, ki se je vrnil iz Saide, je na daleč zaudarjal po pijači. Napihnjeno kot puran je korakal pred svojim vodom gor in dol ter vsakega posebej temeljito ogledoval. Potem pa se je razkoračil pred svojimi možmi:

— Kdo med vami je že služil vojake naj stopi naprej! —

Lojz je bliskovito poiskal v oddelku onstran štirikotnika lice prijatelja. Marjan je komaj zaznavno pokimal. Lojz je stopil naprej. Prestopilo je še tudi nekaj drugih ...

Kaplar si je fante, ki so se javili, znova ogledal. Dva je pri priči poslal nazaj v vrsto, ostalim pa je velel, naj se priključijo izbranim novincem iz drugih čet. Oddelek izbrancev se je nato napotil pred štabno poslopje in Lojz je z veseljem ugotovil, da je med njimi tudi Marjan. Še bolj pa se je razveselil, ko je zvedel, da so določeni za okrepitev zased, ki jih kanijo ta večer postaviti okoli kasarne. Stari legionarji so si izbirali med novinci ljudi. Lojz je videl, da mu Marjan nekaj pomenljivo namiguje, toda v tem hipu ga je poklical Kurt.

— Luj, pojdite sem!

Postavil ga je pred rdečeličnega hrusta, kateremu je v nemščini dejal:

— Hans, če bi moral jaz izbirati, bi si izbral tegale. Z njim ne boš imel sitnosti. —

Lojzu pa je rekel:

Ali veš kako se streže mitraljezcu? Če bo pokalo, se dobro drži, drugače se mi boš hudičevo zameril ... —, je zarenčal in odšel.

Pri večerji mu je nekdo prinesel pismo. Lojz je debelo pogledal. Na kuverti je bila jugoslovanska znamka. Saj vendar ni niti enkrat pisal domov, odkar je bil v legiji. Ko ga je odprl in prebral, se je čez mize zvito nasmehnil Marjanu. Šele potem si je dobro ogledal kuverto. Znamka na njej je bila stara, naslov pa še domala svež ...

Lojz in Hans sta ležala precej daleč od kasarne v nekem starem strojničnem gnezdu. Naročeno jima je bilo, da streljata na vsakega, ki bi se prikazal od strani, kjer se je ravnina začela rahlo dvigati v gričevje. Pred njima ni bilo nobene hiše. Le nekaj zanikrnih oljk je poživljalo sicer pusto pokrajino. Lojz je zlahka ugotovil, da sta postavljena daleč naprej na nekako mrtvo stražo. To ga je močno veselilo. Saida se je svetlikala daleč zadaj in reflektorji na stražarskih stolpih so le še medlo označevali kasarno.

Hans je bil slabe volje. Venomer je nekaj brundal:

— Prekleto vseeno mi je, če je danes božič ali ne. Jezi me samo, da se ga bodo oni drugi v kasarni brez mene do mrtvega nalezli. Neznansko me mika, da bi se ti ušivi Alžirci skopali nocoj nad Saido in jim pokvarili pirovanje ... —

Lojz je zagrabil za te prve znake družabnikove zgovorljivosti:

— Misliš, da bi utegnili priti? —

— Se bojiš? ... Seveda utegnejo. Če mislijo, potem bodo kmalu začeli lezti iz tega prekletega peska. Drugače bodo prišli zjutraj pred zoro, če sploh mislijo. To bi mi bilo veliko bolj všeč. Za dne bi jih laže sledili in potolkli ... —

— Kakšni pa so, ti Alžirci? se je zanimal Lojz.

— Banda. Kratkomalo banda. Taki so kot tisti hudički s poševnimi očmi v Indokini, ali pa oni prekleti balkanski banditi ... Meni je pravzaprav vseeno kakšni so. Kdorkoli se prikaže pred tole mojo cev mu prerešetam obisti in amen ... Hudič, jaz sem vojak. Od dvainštiridesetega leta sem vojak. Francija, Afrika, Bosna, Ukrajina, pa spet Francija in potem tisti hudičev direndaj v Šleziji. Mislil sem, da bo konec vsega tega prekletega vojaškega življenja. Za slovo od vojaščine sem v nekem taborišču postrelil nekaj ducatov Rusov, ko sem bil pijan. Iskali so me, pa sem pobegnil v Francijo, v legijo. Medtem ko so mi doma v odsotnosti sodili, sem se pretepal po Indokini, no zdaj se pretepam tukaj ... —

Lojz je le še napol poslušal Hansa, ki se je razklepetal in klel kot cigan. Svest si je bil, da bi ga Hans pri priči počil, če bi mu namignil, da je prilika za prebeg k upornikom. Hans je imel še pol leta do izteka pogodbe, potem pa se je kanil kot francoski državljan naseliti nekje v Franciji in odpreti mesarijo.

Lojzove oči so tipale po okoliških gričih. Ustavile so se mu na holmcu, vrh katerega je zagledal obrise križa:

— Kaj pa je tistole tam? je vprašal.

— Tisto? Temu hribu pravijo Croix du sergent. Baje je tam poginil nek francoski narednik, ko so se pred leti pretepali z domačini. Zakaj vprašuješ?

— Nič. Kar tako. Govorim, da ne bi zadremal, je malomarno odvrnil Lojz. Potegnil je iz žepa stekleničko konjaka in mu jo porinil v roke.

— Pametna misel, je zinil Hans in odvil zamašek.

Lojz se je dvignil na kolena in si navidezno popravljal orožje. Oči so se mu zapičile v Nemca, ki je z dolgimi požrešnimi požirki pil, pri čemer je spustil kopito mitraljeza. Kot da je električna iskra šinila skozi Lojzovo telo, se je le-ta sunkovito vzpel, sunil s kopitom svoje puške ... Zadel ga je. Hans je komaj slišno zastokal in se stegnil po pesku. Lojzu so drhtela kolena ... Samo da se ni sprožil mitraljez, samo da Hans ni zakričal. Sklonil se je k negibnemu legionarju in zadržal dah. Bil je nezavesten ... Naglo je razdrl mitraljez in najvažnejše dele razmetal:

— Posrečilo se je! — je zašepetal — Croix du sergent ... —